دورهٔ چهاردهم قانون گذاری — جلسه ۹۴ — شمارهٔ مسلسل ـ ۱۲۵۱

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه اول بهمن ماه ۱۳۲۳☆

فهرست مطالب :

۱ ـ تصویب صورت مجلس
۲ ـ مذاکره در دستور
۳ ـ قرائت آراء مستخرجه نسبت بکمیسیون تحقیق
٤ ـ مذاکره در گزارش کمیسیون بودجه راجع به بقیه مواد قانون دوازدهم
۵ ـ موقع ودستور جلسهٔ بعد ـ ختم جلسه

مجلس دو ساعت قبل ازظهر بریاست آقای آقا سید محمد صادق طباطبائی تشکیل گردید

صورت مجلس روز چهارشنبه ۲۷ دیٔ ماه ۱۳۲۳ را آقای طوسی (منشی) قرائت نمودند ☆☆

[۱ ـ تصویب صورت مجلس]

رئیس ـ آقای حاذقی درصورت جلسه مخالفید ؟

حاذقی ـ عرض کنم آقای مؤید قوامی را چند جلسه مریض بوده اند وهرروزهم اجازه خواسته اند که مقام ریاست موافقت فرمایند حالا ایشان را غائب بدون اجازه نوشته اند امر بفرمائید اصلاح شود .

رئیس ـ اصلاح میشود . آقای فرهودی

فرهودی ـ عرض کنم تذکری برای مقام ریاست خواستم عرض کنم آنچه که درجلسه گذشته تصویب شد . قانون نبود وتصمیمی بود واینطور که درصورت مجلس نوشته شده بود مثل اینکه قانونی بوده است و حال آنکه این تصمیمی بود مربوط بامور داخلی وآن جریانی که برای قوانین هست ازقبیل اطلاع دولت و توشیح بصحه ملوکانه این ماده مصوبه لازم ندارد این تصمیمی بود که راجع بامور داخلی بود برای خود مجلس وجنبهٔ قانون ندارد مطلب دیگر اینکه راجع به پیشنهاد ها مرقوم فرموده اند که یا تصویب شد یا رد شد پیشنهادی که بنده کردم مسترد شد برای اینکه درموقعی که میخواستند رأی بگیرند آقای بهبهانی صدا

☆ عین مذاکرات مشروح نودوچهارمین جلسه ازچهاردهمین دورهٔ قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذرماه ۱۳۰۵)

ادارهٔ تندنویسی وتحریر صورت مجلس

☆☆ اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه آقایان : منصف ـ تهرانی
غائبین بی اجازه ـ آقایان : فاطمی ـ ذوالقدر ـ مؤیدقوامی ـ نقابت ـ اخوان ـ کفائی ـ آصف ـ امیرابراهیمی ـ تولیت ـ سلطانی سید ضیاءالدین ـ فداکار ـ جواد مسعودی ـ دکتر رادمنش ـ سیف پور ـ معدل ـ کام بخش ـ صدریه ـ عدل ـ مهندس بنائی
دیر آمدهٔ بی اجازه ـ آقای قبادیان

کردند که خارج ازموضوع است ورأی گرفته نشد اساساً .

رئیس ـ آقای ساسان.

ساسان ـ قبل از دستور عرض د

رئیس ـ راجع برأی مجلس که فرمودید مجلس مرحمی آقابگیرد بصورت قانون است و بعلاوه این موضوع هم بشکل طرح بقیددوفوریت مطرح وتصویب شده است وقانون است اشکالی هم ندارد (صحیح است) اعتراضی بر صورت جلسه نیست؟ (نمایندگان ـ خیر) صورت مجلس تصویب شد .

[۲ ـ مذاکره در دستور]

رئیس ـ عده از آقایان اجازه نطق قبل ازدستور خواسته‌اند آقای اوانسیان هم میخواهند صحبت بکنند ....

بعضی از نمایندگان ـ دستور .

رئیس ـ ودونفر از آقایان هم پیشنهاد ورود دردستور را کرده‌اند .

اوانسیان ـ بنده مخالفم .

صدر قاضی ـ بنده هم مخالفم.

رئیس ـ آقای صدر قاضی .

صدر قاضی ـ بنده با ورود در دستور مخالفم و علت مخالفتم هم این است یك تلگرافی از خوانین سلدوز رسیده است که ازظلم واجحاف کارخانه قندنمیاندواب شکایت کرده‌اند ودرشکایتشان نوشته اند ... تمنامیکنم آقای وزیر پیشه وهنر توجه بفرمایند . آنها شکایت کرده اند که ازصدی ده تاصدی شصت وپنج ازمحصول چغندر آنهارا بنام اُفت کسر کرده اند وخرج چغندر را هم هرتن ۱۵ تومان از کرایه اینکه کارخانه باید بدهد زیادتر از آنها میگیرند یعنی نصف محصول آنهارا گرفته اند و آنها توسط بنده تلگرافی بمقام ریاست مجلس عرض کرده اند وشکایت کرده اند میخواستم دراین خصوص عرایضی بعرض مجلس برسانم حالا اگر آقایان هم مایلند که وارد در دستور بشویم بنده اصراری ندارم و این تلگراف را عیناً بحضور ریاست مجلس تقدیم میکنم .

بعضی از نمایندگان ـ دستور .

رئیس ـ راجع بدستور نظری هست ؟

بعضی از نمایندگان ـ رأی .

مجد ضیائی ـ بنده پیشنهادی داده ام .

رئیس ـ رأی میگیریم بورود دردستور آقایانیکه موافقند قیام کنند . (اکثر برخاستند) تصویب شد .

اوانسیان ـ اخطار نظامنامه ای دارم آقای رئیس .

رئیس ـ راجع بکدام ماده .

اوانسیان ـ ماده ۱۰۹ نسبت بمن اینجا توهین شده‌است یعنی تعریض شده ودر جلسه گذشته مجلس یکساعت بعد از ظهر بود ونخواستم آن کمیسیون سنبل شود . چون دیروز این کمیسیون بود صحبت نکردم فقط یك کلمه تکذیب کردم درصورتیکه مطلب دوتا بود وبنابود دو مرتبه صحبت کنم ، من گمان نمیکردم اجازه دفاع ندهند بکسی که زیر زنجیر داد زده زنده باد ملت ایران ، زنده باد دمکراسی کسی که درحبس تاریك ازملت ایران دفاع کرده است میگویند باید باویك چنین تهمت‌هائی زده شود اجازه دفاع میخواستم وخواهش میکنم اجازه بفرمایند مطالبی دارم عرض کنم . تعجب میکنم چطور مجلس اجازه نمیدهد دفاع بکنم .

رئیس ـ عرض کنم آقا برای دفاع هرروز اجازه داده‌ام وبرای صحبت هم البته مجلس اجازه میدهند ولی چون آقایان داخل در دستور شدند ممکن است جلسهٔ آتیه باشد .

اوانسیان ـ بسیارخوب جلسه آتیه باشد .

وزیر پیشه و هنر ـ عرض کنم چون سئوالی از طرف مجلس رسیده بود که دوسه نفراز آقایان ازوزارت پیشه‌وهنر سئوالی فرموده بودند بنده برای جواب حاضرهستم .

دکتر اعتبار ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ دو فقره پیشنهاد رسیده‌است از آقای مجدضیائی که داخل دربودجه بشویم آقای ملك مدنی .

ملك مدنی ـ این کار بودجه مخصوصاً قسمت فرهنگیش خیلی اهمیت دارد بنده استدعا میکنم آقایان توجه بفرمایند وموافقت بفرمایند که این کار تمام شود وآقایانی که در ولایات هستند منتظرند که مجلس نسبت بوضعیت آنها کمك بکند اجازه بفرمائید سئوال وپرسش ها بماند برای جلسه بعد (صحیح است) .

[۳ ـ قرائت آراء مستخرجه نسبت بکمیسیون تحقیق]

رئیس ـ عرض کنم برحسب قاعده بایستی اسامی که استخراج شده است نسبت بکمیسیون پنج‌نفری خوانده‌شود وبعد تجدید رأی شود آنرا میخوانیم .

یمین اسفندیاری ـ اکثریت نشده است خواندن ندارد .

(صورت آراء مستخرجه بشرح زیر قرائت شد)

آقای هاشمی ۳۸ رای ـ آقای مخبر فرهمند ۳۳ رأی ـ آقای ملك مدنی ۲۸ ، آقای دکتر معظمی ۲۸ آقای مهندس فریور ۲۷ رأی ـ آقای فرخ ۲۶ رأی ـ آقای نبوی ۲۳ رأی آقای حکمت ۲۲ رأی ـ آقای حاذقی ۱۸ رأی ـ آقای امیر تیمور ۱۶ أی .

عده ازنمایندگان ـ دیگر لازم نیست خوانده شودباید تجدید رأی بشود .

رئیس ـ صحیح است ما میتوانیم شروع کنیم بمذاکره ودرضمن رأی هم بگیریم . آقای فرخ.

فرخ ـ بنده دو کلمه عرض دارم درجلسه قبل بنده عرض کردم که بواسطه کسالت قادر بانجام این خدمت نیستم و مخصوصاً از آقای دشتی وسایر آقایان خواهش کردم که اسم بنده را ننویسند با اظهار امتنان ازحسن ظن آقایان خواهش میکنم که اسم بنده را ننویسند و بنده را معاف کنند زیرا بنده کسالت دارم ونمیتوانم انجام وظیفه بکنم دیگری را به جای بنده انتخاب بکنند .

رئیس ـ خوب تجدید رأی میکنیم ضمناً بودجه هم مطرح میشود . عده ۹۲ نفر است .

(اخذ رأی مربوط بکمیسیون پنج نفری بعمل آمد)

[۴ ـ مذاکره درگزارش کمیسیون بودجه راجع به بقیه مواد قانون دو دوازدهم]

رئیس ـ میخواستم بحضور آقایان عرض کنم که وضع ادارات ازنظر بودجه خیلی مختل است مخصوصاً دروزارت فرهنگ دیروز یکعدهٔ زیادی ازمعلمین از مدارس دخترانه وپسرانه شرحی نوشته اند که بعضی از آنها ده ـ پانزده ماه است مشغول خدمت شده‌اند وتکلیف شان معلوم نیست این است که تقاضا میکنم آقایان ازپیشنهادهائی که یك قیدی مربوط بمطلب نیست خودداری بفرمایند و یك قیدی هم مذاکرات را کوتاه بکنند بلکه امروز بیك جائی برسد پیشنهاداتی که خارج ازموضوع است مثل صحبت‌هائی است که خارج از موضوع است نبایستی خوانده شود به پیشنهاد راجع بشهرداریها که از طرف آقای ملك مدنی و جمعی از آقایان رسیده وخوانده شده بایدرأی گرفته شود .

ملك مدنی ـ بنده مسترد کردم زیرا یك‌عده ازآقایان گویا یك ماده دیگری تهیه کرده اند که آن مطرح خواهد شد .

وزیر دارائی ـ اگر آقایان لطف دارند این مواد پیشنهادی را بگذارند برای بعدوچون مذاکره در اینماده دوم شده است آنرا رأی بدهند که پیشنهادات آنهم تمام شده است وبعد اگرآقایان نظری دارند بصورت تبصره یابصورت مادهٔ جدید یا مادهٔ الحاقیه صحبت میکنند والا این پیشنهاد ها درتمام این مواد تکرار میشود آنوقت عقب میافتد .

رئیس ـ پیشنهاد آقای دکتر معظمی قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بعنوان تبصره سه‌بماده دوم اضافه شود از تاریخ تصویب این قانون وزارت کشاورزی مکلف است مدرسه عالی دامپزشکی و مطبعه وزارت کشاورزی را باکلیه لوازم واعتبارات پیش بینی شده بدانشگاه طهران منتقل نماید .

دکتر اعتبار ـ بنده اخطار نظامنامه دارم این پیشنهاد خارج ازموضوع است .

دکتر معظمی ـ عرض کنم راجع بوضعیات مدرسه عالی دامپزشکی آقایان نمایندگان محترم اطلاع دارند یکی از مدارسی است که بلا تکلیف است و از ابتدای سال چه دانشجویان و چه استادان آن بمجلس شورای ملی و آقایان نمایندگان مراجعه کرده اند ویك طرحی هم عده از آقایان نمایندگان امضاء کرده اند وبکمیسیون فرهنگ دادند ، کمیسیون فرهنگ هم موافقت کرد که این قبیل مدارس بدانشگاه ووزارت فرهنگ منتقل شود ، وضعیت فعلی دانشکده

دامپزشکی طوری است که ۳۰۰ هزار تومان خرج دانشکده دامپزشکی میشود ، ازاین سیصد هزار تان آن منظوری که دولت و ملت دارند تأمین نمیشود ، درکابینه آقای ساعد بالاخره این تصمیم را گرفتند و از آن قانون دانشگاه استفاده کردند و مدرسه عالی دامپزشکی را ضمیمه کردند بدانشگاه تاوقتی که کابینه آقای ساعد از بین رفت دراین زمینه دانشگاه درنظر داشت که دانشکده دامپزشکی را تحویل بگیرد با اینکه در کابینه سابق موافقت شد بنا بر هم در این کار اشکال تراشی میشود و دولت درنظر دارد که مجدداً این مدرسه عالی دامپزشکی که یکعده ازاستادان تحصیل کرده دارد وبانهایت صحت وصداقت در آنجا خدمت میکنند ضمیمه وزارت کشاورزی نماید ، ولی نظر باینکه وزارت کشاورزی مجهز نیست که این مدرسه را اداره بکند وضعیتش فوق العاده مختل است بطوریکه دانشگاه یکی دوانفر را مأمور کرده است که وضعیت دامپزشکی را رسیدگی کند ، رسیدگی کرده‌اند و گزارشی تهیه کرده اند که این مدرسه هیچ وضعیتش شبیه بمدارس دامپزشکی نیست برای اینکه بخواهند این مدرسه رادرست کنند بایستی این کار را بکنند باین جهة بنده یك پیشنهادی کردم که منتقل بدانشگاه بشود دولت مکلف باشد این کار را عملی بکند قسمت دوم پیشنهاد بنده این است که مطبعه وزارت کشاورزی هم منتقل بدانشگاه شود دانشگاه طهران الآن برای سه هزار نفر دانشجو وسیله ندارد وزارت کشاورزی دارای یك مطبعه ایست که گویا درحدود صدهزار تومان خرج آن شده است و بهیچوجه چیزی برای طبع ندارد که در آن چاپخانه مورد استفاده باشد و هیچ منظور اساسی که برای نشر کتب روستائیان هم باشد ندارد باین جهة آقایان موافقت بفرمایند که ضمیمه دانشگاه بشود و آقای وزیر دارائی هم که خودشان منظورشان این است اجازه بفرمایند که این قسمت منتقل بدانشگاه بشود مخصوصاً از آقای رئیس کمیسیون بودجه آقای ملك مدنی تقاضا میکنم که خود جنابعالی که همیشه اظهار علاقه میفرمایند نسبت بمعارف این جا هم موافقت بفرمایند .

رئیس ـ آقای دکتر اعتبار .

دکتر اعتبار ـ عرض کنم ماده ۱۱۰ نظامنامه صریح میگوید که ناطق نباید از موضوع خارج بشود این پیشنهاد از موضوعی که الان مطرح است خارج است وبعلاوه اصولا انتقال یك دانشکدهٔ از یك وزارتخانه بیك وزارتخانهٔ دیگری اصولاً مطالعه لازم دارد وبدون مطالعه همینطور نمیشود وبنده از مقام ریاست تقاضا میکنم برای اینکه این قانون بودجه بگذرد لطف بفرمائید پیشنهاداتی که از موضوع خارج است اصلاً خوانده نشود و پیشنهاد راجع باین موضوع البته ممکن است ولی باید طرح علیحده تهیه گردد ودر این موضوع مذاکرهٔ لازم بشود .

دکتر معظمی ـ اجازه میفرمائید بنده توضیح لازمی دارم ؟

وزیر دارائی ـ بنده البته بعرض آقایان نمایندگان رساندم و حالاهم بعنوان تذکر توضیحاً بعرض میرسانم البته آقایان نمایندگان لطفاً در موقع بودجه میتوانند هرنوع پیشنهادی بفرمایند امامراعات وقت واهمیت موضوع هم بنظر بنده بایستی بشود اگر مثل این چند ماده که مثل قانون متمم بودجه در مجلس شورای ملی مطرح شده ما بخواهیم تمام خیالات خودمانرا بگنجانیم وبتصویب مجلس شورای ملی برسانیم بنده عرض میکنم محال است برای اینکه در هر موضوع یك فکری بنظر آقایان میرسد و آن فکر برای سایر آقایان نمایندگان محترم هم حتی دولت که باید قبول بکند یك فکر پخته ای نیست آن پیشنهاد دهنده البته فکر خودش را کرده است ولی سایرین ودولت که باآن باید موافقت بکنند مجبورند که مطالعه در این موضوع بکنند این قوانین یك سیری دارد یعنی اگر دولت پیشنهاد کرد بکمیسیون میرود بلکه کمیسیونهای مربوطه درش مطالعه میکنند یك شور میشود دو شور میشود البته مواردی هم هست که بدون شور عمل میشود بعد که فوریت هم پیشنهاد میشود برای این است که قوانین بامطالعه دراطراف کار از تصویب مجلس شورایملی بگذرد یالوایحی که نمایندگان محترم پیشنهاد میکنند و باید بکمیسیون مبتکرات برود بعد بمجلس شورایملی میآید والا الآن یك سازمانی را از یك وزارتخانه بیك وزارت خانهٔ دیگر منتقل کردن وفقط بایك پیشنهاد تصویب شود مثل این است که آن مطالعه ایکه باید درش بشود نشده است و آقایان مختارند که این طرح را پیروی بکنند ولی این طرح باعث این خواهد بود که این چندجلسه پیشنهاد قانونی مفیدی از مجلس نگذرد بنده تمنایم این بود که این چیزهائی که طرف احتیاج مملکت است خودتان تصدیق بفرمائید که الآن یکعده از معلمین در دبیرستانها نه تنها درطهران بلکه درنقاط مختلف مملکت مشغول تدریس هستند وحقوق اینها پرداخته نشده است از چه راه باید تأمین کرد ؟ غیرازاینکه آقایان بایدرأی بدهند و باتصویب آقایان باید این حقوق تأمین بشود ! وزارت بهداری را که آقای وزیر بهداری میخواستند خودشان تشریف بیاورند این جا توضیح بدهند بابنده در هیئت دولت مذاکره کردند گفتند که اتومبیلها حاضر است و اطباءهم حاضرند و برای اینکه بتوانند اطباء را بفرستند اعتبار لازم دارند واین اعتبارهنوز صادر نشده و دست آنها بسته است ، آبیاری احتیاج باین دارد که آن پروژه های خودش را عملی کند ومحتاج بیك اعتباری هست ، مستخدمینی که یك استحقاقی درترفیع و اضافه حقوق دارند منتظر این اعتبار هستند که آن تصویب بشود وآنها حقوقشان پرداخت بشود بنابراین تمام این موارد ایجاب میکند که ما نسبت باین کار تعجیل کنیم حالا البته نسبت باین پیشنهاد باز تکرار میکنم بنده اصرار دارم که نسبت بآن ماده بخصوص هرنظری هست گفته شود وحل شود و رأی مجلس اداه شود بالاخره مواد الحاقی هرچه هست در تغییر و تبدیل سازمان البته هرچه راکه آقایان میخواهند الحاق کنند مانعی ندارد و مجلس شورای ملی هم اگر بخواهد رأی خواهد داد واگر رأی ندادند که میماند و بوقت دیگر موکول خواهد شد .

رئیس ـ آقای دکتر معظمی .

دکتر معظمی ـ عرض کنم آقای دکتر اعتبار فرمودند

که این پیشنهاد خارج از موضوع است معلوم میشود بادهٔ دوم وپیشنهاد بنده وآن ماده الحاقی را مطالعه نفرموده‌اند در ماده دوم دارد که از ماده یك تا یازده و از ماده ۱۱ تا ۲۱ راجع باضافات است واین در واقع هم مربوط بدانشکده دامپزشکی میشود وهم مربوط بمطبعهٔ وزارت کشاورزی در این موضوع آقا کاملاً مطالعه شده است هم درکمیسیون بودجه و هم در هیئت دولت وهیئت دولت هم تصویب نامهٔ صادر کرده‌است ویکعده هم از آقایان استادان ودانشجویان بلاتکلیف هستند ویك شورای دانشگاهی هم هست که آن شوری وظیفه اش این است که باین مطالب برسد یك وزیر کشاورزی وقت این را ندارد که باین قسمت‌های علمی برسد ودر صلاحیت او هم نیست این است که از آقایان تمنا میکنم این قدر پول دولت را نریزند بیرون و نگذارند یکعده بلاتکلیف بمانند و تمنا میکنم که آقای مخبر هم موافقت بفرمایند .

رئیس ـ آقای ملك مدنی

ملك مدنی ـ این پیشنهادی که از طرف آقای دکتر معظمی شده است بنظر بنده اصولاً صحیح است زیرا دانشکده دامپزشکی اصولاً باید جزو دانشگاه باشد (امینی ـ نیست اینطور مدرسه اختصاصی است) اجازه بفرمائید ما همه دانشکده ها را باید جمع کنیم جزو دانشگاه و همانطوریکه فرمودند در همه جای دنیا معمول است و این بنظر بنده مورد بحث نیست ولی بنده چون امروز بجای مخبر انجام وظیفه میکنم احساس میکنم نظر موافق ومخالف هست وبعلاوه چون آقای وزیر دارائی هم قبول نکردند بسته بنظر مجلس است ، مجلس اگر رأی بدهد البته برمیگردد بکمیسیون ؛ بنده اصولاً از نظر شخصی موافق هستم نه از نظر مخبر آقای وزیر دارائی قبول کنند البته جزء ماده میشود ولی این جا تکلیف شخصی با نظر عمومی تفاوت دارد .

رئیس ـ باید بموجب نظامنامه رأی بگیریم ولی عده کافی نیست .

بعضی از نمایندگان ـ عده کافی شد رأی

رئیس ـ رأی میگیریم به پیشنهاد آقای دکتر معظمی آقایانیکه موافقند قیام کنند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد . پیشنهاد آقای فرمانفرمائیان قرائت میشود :

پیشنهاد میشود (تبصره مادهٔ ۳) بماده دوم ملحق شود . وزارت کشور ودارائی مجازهستند درمراکزی که انجمن شهرداریها اخذ عوارض قپان را تصویب بنمایند در وصول آن اقدام لازم را بنمایند .

رئیس ـ آقای فرمانفرمائیان .

فرمانفرمائیان ـ درجلسه گذشته راجع بانجمن شهرداریها خیلی مذاکره شد این قسمت هم باز برای رفع نواقص تمام شهرداریها واحتیاجات تمام شهرداریهای ولایات ایران است، البته آقایان نمایندگان همه‌شان مبتلا هستند همه‌روزه درواقع در این قسمت اظهاراتی میشود همه‌روزه دراین باب به وکلا متوسل میشوند که شهرداریها در حقیقت دارند تعطیل میشوند ، من جمله این عوارض قپان یك عوارض فوق‌العاده ایست ویك عوایدزیادی برای شهرداریها دارد در اثر قانون مالیات بردرآمد این عوارض درآنجاها تمام ملغی شده است در صورتیکه در شهرها عوارض قپان گرفته میشود یعنی ازکیسه مردم این پول خارج میشود ولی بلدیه‌ها ازاستفاده آن محروم هستند این است که بنده این پیشنهاد را کردم در مراکزی که انجمن شهرداریها تصویب می کنند عوارض قپان گرفته‌شود مالیه مخالفت نکند وموافقت بکند مطابق همان چیزی که انجمن‌ها تصویب کرده است الان هم گرفته میشود منتهی به کیسه شهرداریها نمیرود ، اشخاص میخورند واز همهٔ آنها استفاده میکنند خیلی هم بیشتر ازسابق ولی در تحت هیچ ترتیب وانتظامی هم نیست .

رئیس ـ آقای کاظمی

کاظمی ـ عرض کنم که بنده با اصل فکر شهرداریها موافق هستم ویك طرحی هم تهیه شده است که آقای ملك مدنی فرمودند تقدیم میشود . این پیشنهاد آقای فرمانفرمائیان راجع بشهرداریها که عوارض قپان دوباره برقرار شود ویك مادهٔ هم تقدیم شده است که بعرض مجلس خواهد رسانید ، ومطلب راجع بعوارض قپان که اگر بنا شوددوباره برقرار شوددراین موضوع شاید آقای فرمانفرمائیان توجه نکرده‌اند ، اگربناشود که مجدداً عوارض قپان گرفته شود از زارعین ، علاوه برمزاحمتی که بزارعین دم دروازه‌ها میشودکه حتی وفا نمیکند بوصولش یعنی در حدودصدی هشتاد وپنج خرج آن است پس از صد تومان پانزده‌تومان باقی میماند بنابراین مالیات متناسب نیست که دوباره برقرار شود بنابراین استدعا میکنم که مسترد بفرمایند تا آن پیشنهاد مطرح شود .

امینی ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ عضو کمیسیون میتواند فقط حرف بزندبعلاوه با آن مادهٔ که پیشنهاد شده است همه چیز را دارد احتیاج باین پیشنهادنیست معذالك رأی میگیریم

یکی ازنمایندگان عده کافی نیست

آقای ملك مدنی .

ملك‌مدنی ـ بنده میخواستم نظر آقای فرمانفرمائیان را جلب کنم که اصل مطلب صحیح است وبنده‌هم یك‌چنین پیشنهادی دادم ولی یك پیشنهاد جامعی آقای کاظمی وقریب شصت نفر ازآقایان امضاء کرده‌اند این است که بنده تقاضا میکنم اگرابن پیشنهاد را مسترد بفرمایند درآن پیشنهاد نظرتان تأمین شده است

فرمانفرمائیان ـ اگر درآن پیشنهاد تأمین شده است پس میگیرم؛

ملك‌مدنی ـ بلی درآن پیشنهاد نظرتان تأمین‌شده‌است ودولت هم موافقت خواهد کرد

فرمانفرمائیان ـ پس میگیرم .

رئیس ـ پیشنهاد آقای ساسان قرائت میشود :

تبصره زیر را پیشنهاد مینماید : مدت خدمت کارمندان دون پایه که درحال حاضر دارای پایه رسمی هستند جزء خدمت رسمی آنها محسوب خواهد شد .

ساسان ـ اجازه بفرمائید دومیش راهم بخوانند .

رئیس ـ پیشنهادهای دیگر آقای ساسان هم قرائت میشود :

تبصره زیر را پیشنهاد مینماید :

مستخدمین رسمی که ازطرف دولت برای تحصیل بخارجه اعزام شده اند طبق قانون استخدام کشوری ومواد اصلاحی استحقاق دارند برتبه‌ای که مرفع میشدند ترفیع یابند .

پیشنهاد سومی ـ تبصره زیر را پیشنهاد مینماید :

مدت خدمت کسانی که بسمت آموزگاری یا دبیری و استادی انجام وظیفه کرده‌اند بطور کلی جزء سابقه بوده و برای ارتقاء آنها محسوب میشود .

رئیس ـ آقای ساسان .

ساسان ـ بنده از آقای اردلان وزیر محترم دارائی معذرت میخواهم که تصور فرمودند که‌ما هنوز درحکومت سابق دیکتاتوری پهلوی زندگی میکنیم (دکتر اعتبار ـ باین پیشنهادها چه‌مربوطاست) این‌مقدمهٔ این‌پیشنهاداست آقایان‌تشریف میآورید این‌جا یك طومار هرچه‌میل‌دارند خارج‌ازموضوع حرف‌میزنند نوبت به‌بنده که میرسد جنجال میفرمایند(نمایندگان ـ بفرمائید آقا)عرض کنم مجلس‌شورای ملی‌جائی‌است که وقتی‌دولت قانونی‌یاپروژهٔ رابمجلس تقدیم داشت‌بایستی‌دراطراف آن‌هرچه‌بیشتر بحث‌شود، یك‌نفر نماینده نماینده چندین هزارنفرو بلکه مطابق قانون‌اساسی نمایندهٔ ۱۵ میلیون جمعیت ایران شناخته میشود و بنا بر این‌ممکن است که‌از دماغ یك وکیل مطالبی ترشح کندکه مؤثر در امور آن پانزده‌میلیون باشد و بنا بر این بنده درجلسه گذشته هم عرض کردم اگر اجازه خواسته میشود برای بعضی‌مذاکراتی که مفید وضروری‌است وحالا هم‌امیدوارم در آتیه آقایان این کم لطفی رانفرمایند ، اینجا سه‌پیشنهاد است که بنده داده ام البته آقایان میدانند یك عده بسمت آموزگاری یا دبیری و استادی در مدارس مدتها است که اشتغال دارندومدت خدمت گذشته آنهاجزو خدمات‌رسمی آنها محسوب‌شده است وپیشنهاد بنده از حیث ارتقاء‌رتبه و از حیث تقاعد در حقوق آنها تأثیر دارد پیشنهاد دوم این است که‌سابقاً ازطرف‌دولت عده‌ای برای تحصیل بخارجه اعزام شده اندو اینهاپس ازپنجسال دهسال تحصیل مراجعت کردند بایران ، در طول مدتی که در خارجه بوده اند جزء خدمت آنها محسوب شده است ولی از حیث ترفیع محسوب نشده است ومحرومند مثلا فرض بفرمائید محصلی که رفته وحالا مراجعت کرده است رتبه‌سه یا چهار اداری میدهند درحالی که‌آنهائی که مانده اند ونرفته‌اندرتبه ۷ و ۸ قضائی دارند ، یکی دیگر آقایان مستحضر هستند که بر اثر موانع‌قانونی‌وزارت‌خانه‌ها یك عدهٔ رابر اثرضرورت یك اشخاصی رابنام دون پایه استخدام کرده اند واین پیشنهاد بنده‌است که‌ده سال ، پانزده سال از رتبه قانونی محروم میشدند تا اینکه‌بعداًبموجب‌نظامنامه‌قانون‌امتحان میداده اند و حائز رتبهٔ قانونی میشدند منظور بنده این است که اینها اشخاصی هستند که‌سی سال چهل سال‌خدمت کرده اند و یا دارای رتبهٔ رسمی‌نیستند یا اگرهم هستند رتبهٔ‌یك‌ورتبهٔ‌دو اداری دارند وبعداز سی‌سال چهل سال که خدمت کرده‌اند از یك حق رسمی محروم مانده‌اند حالا بسته بنظر آقایان است .

رئیس ـ آقای ملك مدنی .

ملك‌مدنی ـ مستخدمین دون‌ایشان برای اطلاع آقای ساسان عرض میکنم یك قاعدهٔ دارد در هر وزارت خانه هرچند سال یك دفعه یك امتحانی از آنها بعمل میآید و هر کدام که از عهده امتحان بر میآیند آنها را با پایهٔ یك استخدام میکنند یك سابقهٔ هست که در تمام وزارت خانه ها معمول است و خود آقای وزیر دارائی‌هم این را میدانند و بنظر بنده آن قسمت از پیشنهادتان لازم نیست که جزء ماده بشود و یك سابقه معمولی است که همه وزارت خانه ها عمل میکنند و هیچ ممکن نیست که ۵ سال دون الشل بماند و آنرا پایهٔ اداری نداده باشند یك قانونی بوده و عمل هم شده است وبنظر بنده ضرورت ندارد خوب است آقای ساسان این قسمت‌را پس بگیرند .

رئیس ـ رأی میگیریم به پیشنهاد آقای ساسان . . .

(نمایندگان ـ کدام یکی) پیشنهاد اولی .

نمایندگان ـ خوانده شود (پیشنهاد اول آقای ساسان بشرح سابق خوانده شد)

رئیس ـ رأی میگیریم به پیشنهاد آقای ساسان آقایانی که موافقند قیام کنند . (عده کمی برخاستند) تصویب نشد پیشنهاد دومی آقای ساسان قرائت میشود (پیشنهاد دومی آقای ساسان بشرح سابق خوانده شد)

رئیس ـ رأی میگیریم به این پیشنهاد آقای ساسان آقایانی که موافقند قیام کنند . (عده کمی برخاستند) تصویب نشد پیشنهاد سومی آقای ساسان قرائت میشود .

(پیشنهاد سوم آقای ساسان بشرح سابق خوانده شد)

رئیس ـ رأی میگیریم باین پیشنهاد آقای ساسان آقایانی که موافقند قیام کنند . (عده کمی برخاستند) تصویب نشد

پیشنهاد آقای مهندس فریور قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم تبصرهٔ ذیل بماده ۲ اضافه شود .

تبصره ماده ۴۷ قانون متمم بودجه ۱۳۲۱ نسبت بترفیع کارمندان لیسانسیه و دکترا در سال جاری نیز بقوت خود باقی و بدون رعایت حد نصاب از تاریخ استحقاق ترفیع خواهد گرفت .

امینی ـ پیشنهاد خرج است .

مهندس فریور ـ پیشنهاد خرج نیست ، عرض کنم من از آقایان نمایندگان محترم میخواهم تمنا کنم یك دقیقه لطف بفرمایند و توجه بفرمایند بعرایض بنده ، عرض کنم آقای وزیر دارائی با یك روحیهٔ غریبی میخواهند این لایحه را بگذرانند و آن روحیه این است که میخواهند بگویند این لایحه را چون آورده ام تصویب کنید بعد هم هرحرفی گفته میشود حرف خودشان را میزنند ، با این ترتیب باید گفت خدا پدر رضا شاه را بیامرزد ولی آقا ما این جور نمیتوانیم لایحه تصویب کنیم این را بدانید . این لایحه بودجه است ؛ لایحه عادی نیست در لایحه بودجه وکیل حق دارد حرفهای خودش را بزند و پیشنهاداتش را بدهد حالا نمیخواهید شما بپذیرید یا اینکه مجلس برای مراعات یك نکاتی نخواهد بپذیرد . اشکالی ندارد بنده تکلیف خودم را عمل خواهم کرد . این پیشنهادی که بنده کردم هیچ چیز تازه نیست مربوط به اجرای ماده ۳۵ قانون متمم بودجه ۱۳۲۱ است با وجود اینکه مطلب انقدر شور بوده است که آنوقت آقایان توجه کرده اند و تصویب کرده اند مطلب این است که یك عده آقایان لیسانسیه و دکتر بدبخت که اینها زد و بندی با وزیر ندارند قوم و خویشی ندارند ، پسر خاله و پسر عمو نیستند با رؤسای وزارتخانها و ادارات توی کمیبن های آنها وارد نیستند آنها بعد از آنکه مدت مقرر را در یك رتبهٔ می پیمایند بعد از دو سال ، بعد از سه سال کمیسیون ترفیعات که تشکیل میشود برای دادن رتبه آنها کمیسیون میگوید حد نصابی هست ، حد نصاب یعنی چه ؟ یعنی اگر بیست تا رتبهٔ پنج هست فقط پنج تا میتوانند بروند برتبهٔ شش و آن چهارتا را هم میدهند بآن قوم و خویش ها و آنکسانی که زد و بند دارند و آن بدبخت هائی که هیچ تقصیری جز تحصیل کردن ندارند در همان رتبه میمانند و از ترفیع محروم میشوند اتفاقاً اگر توی آنهائی که رد شده اند باز کسی پیدا شد که جزء دستهٔ خودشان بود جزء اقوام و خویشان بود ، جزء آقازادگان بود بعد برای او تصویب نامه میبرند میگذرانند ، خوب این چه عملی است ؟ اگر اینها استحقاق دارند چرا کمیسیون اینها را رد میکند برای مراعات حد نصاب بعد که وزیر حق دارد رتبه را بدهد کمیسیون دیگر چرا رد میکند و میگوید حد نصاب موجود نیست ؟ بنده در این پیشنهادی که داده ام که برای مراعات حد نصاب اینها را رد نکنند بعد وزیر وقت خودش میداند اینها اگر لیاقتی دارند رتبه شان را میدهد و بنده خیال نمیکنم این پیشنهاد غیر منطقی باشد گفتم قبلاً با آقای وزیر دارائی در اینموضوع صحبت کنم ولی می بینم ایشان روحیهٔ غریبی دارند و نمیخواهند زیر این حرف بروند یك چیزی را ایشان در دست دارند و میگویند که چهارتا آموزگار بی حقوق میمانند یا فرض بفرمائید برای بهداری چند تا اتوبوس و کامیون خواسته ایم و این لایحه را آورده اند که چندین میلیون تومان تصویب بکنیم تا کسی میگوید اینها چیست میگویند آموزگاران حقوق نگرفته اند آموزگار بهانه شده است وقتی که به لایحه نگاه میکنم می بینم مبلغی اعتبار

میخواهند که فرودگاه درست کنند تا آدم ایراد بگیرد فوراً میگویند آموزگار بیحقوق مانده است آقا اینها هیچ ربطی بهم ندارد . علی ای حال این پیشنهاد بنده را خواهش میکنم آقایان توجه بفرمایند و اگر موجه تشخیص دادند تصویب کنند .

وزیر دارائی ـ آقای مهندس فریور برای این که فرمایشات خودشان را بکرسی بنشانند یك شباهتی قائل شدند که بنظر بنده بهیچوجه این شباهت وجود ندارد بنده هیچوقت دیکتاتور نبوده ام و نمیتوانم باشم و زندگانی بنده را هم اکثر آقایان سابقه دارند و میدانند که از ابتدای ورود بخدمت اصلاً ترفیع بنده در سایه خدمت بمشروطیت ایران بوده است بنابراین هیچ چیزی در من اثر نمیکند مگر همان رأی نمایندگان مجلس شورای ملی و خدمت بمشروطیت وترویج آزادی و هرچه که برای مصالح مملکت مفید باشد (مهندس فریور ـ گفتن آسان است) خیر عمل بنده هم اینطور نشان داده است و آقایانیکه بنده را میشناسند شاید تصدیق بفرمایند که اینطور نیست که شما میفرمائید (صحیح است) اما در اصل پیشنهاد بنده حرفی ندارم ولی نمیدانم چطور دانستید که لیسانسیه ها و دکترها هیچ قوم و خویشی ندارند واقعاً تعجب میکنم که میفرمائید لیسانسیه ها و دکترها باهیچکس قوم و خویشی ندارند خود بنده چندین قوم وخویش دکتر ولیسانسیه دارم (مهندس فریور ـ رتبهٔ آنها را میدهید) هیچ اینطور نیست (مهندس فریور ـ قوم و خویش های شما بدون تحصیل دکتر شده اند) ممکن است با جنابعالی کنکورانس بگذارند و از شما بهتر باشند . بنده حاضرم حرف حسابی را قبول کنم ولی در مقابل هم خوب نیست که ایشان هوبفرمایند البته اگر فرمایشاتشان از روی منطق باشد قبول میکنم ولی بشرط اینکه هو نباشد و جنبه هو نداشته باشد .

مهندس فریور ـ آقا بنده اخطار دارم هو چیست ؟ !

رئیس ـ شما از اول حمله کردید گفتید ایشان رضاخان هستند میخواهند جواب بدهند .

مهندس فریور ـ ایشانرا عرض نکردم رضاشاه هستند آقای رئیس از شما هم متوقع نبودم که دفاع از یك وزیر بکنید و از یك وکیل دفاع نکنید .

رئیس ـ بگذارید حرفشان را بزنند .

وزیر دارائی ـ عرض کنم خدمت آقا . راجع باینموضوع خودم هم با حد نصاب مخالفم نه تنها حالا بلکه از دو سال پیش که این صحبت شده است بنده در دوسال پیش دستور دادم بادارهٔ کارگزینی که حدنصاب یعنی چه باید دید هرکس حق ترفیع دارد برایش ترفیع قائل شد که بتواند از این ترفیع استفاده کند اما بشرط اینکه اعتبارش در بودجه باشد وشاید این عرض بنده هم مورد تصدیق آقایان باشد اما اینکه ما بموجب یك قانونی ترفیع دادن را اجباری برای دولت بکنیم بنظر بنده این کار صلاح نیست برای اینکه همیشه بنده سر کار نخواهم بود خود آقا هم می آئید سر کار باید یکطوری باشد که جنابعالی که وزیر بودید حق داشته باشید به بینید فلان شخصی که زیردستتان کار میکند لیاقت ترفیع را دارد یا ندارد اگر دارد باو ترفیع بدهید اگر ندارد ندهید البته برای ترفیع شرط این است که آن درجاتی را که باید طی کند طی کرده باشد بنابراین اینکه اتوماتیکمان اینکار پیش برود بنظر بنده هیچ صلاح نیست و آنهم بسته بنظر مجلس شورای ملی است پس کمیسیون ترفیعات باید نگاه کند هرکس لیاقت ترفیع دارد اسم او را بنویسد وبعد با نظر وزیر ترفیع اورا داده شود و موقع عملی شدن آنهم موقعی است که در بودجهٔ که بتصویب مجلس شورای ملی رسیده باشد محلی برای ترفیع او موجود باشد اگر شما هم موافقت دارید با این نظر بنده هم موافقم .

مهندس فریور ـ آقا بنده اخطار دارم .

رئیس ـ بفرمائید .

مهندس فریور ـ عرض کنم الان بنده عملاً ثابت میکنم که بنده هو کردم یا آقای وزیر دارائی . . .

رئیس ـ رفع توهینی از خودتان اگر شده است میتوانید بکنید و الا در اصل مطلب نمیتوانید بفرمائید خارج از موضوع است .

مهندس فریور ـ من کی گفتم که ترفیع را اجباری بکنید ؟ این پیشنهادی که من کردم این است که گفتم کمیسیون ترفیعات وزارتخانها به بهانهٔ وجود نداشتن حد نصاب کسی را محروم از ترفیع نکنند آنوقت اختیار باوزیر وقت است وزیر اگر در این عضوی که ترفیع او از طرف کمیسیون ترفیعات پیشنهاد شده استحقاق ترفیع دید میدهد واگر ندید نمیدهد . این رسم عمل است در وزارتخانها آقایانی که وارد نیستند استدعا میکنم گوش بکنند راه این است در ماه آبان یا آذر یادی یك کمیسیون ترفیعاتی تشکیل میشود رسیدگی میکند بوضعیت کارمندان میبینند بین کارمندان چه کسانی استحقاق دارند درجریان سال بعد ترفیع بگیرند پرونده ها را می بینند از نظر مدت توقف کارمند در یك پایه از نظر سوابق عمل آن کار مند آنوقت رأی میدهد آن کمیسیون که این عضو استحقاق ترفیع دارد یا نه گاهی اوقات یعنی اغلب اوقات بمناسبت مراعات حد نصاب عضوی را محروم میکنند یعنی چه؟ یعنی میگویند چون ما در وزارتخانه‌مان بیش از ده نفر نمیتوانیم از رتبهٔ پنج به شش ببریم این اشخاص باوجود اینکه ازحیث مدت توقف از حیث سوابق قاعدتاً میتوانست ترفیع بگیرد ولی از حالا از نظر مراعات حد نصاب نمیشود باو ترفیع داد ولی آن ده نفری هم که ترفیع آنها را کمیسیون تصویب کرده است آنرا هم باید وزیر تصویب کند یعنی وزیر حق وتو دارد آقایانی که در ادارات بوده‌اند خوب متوجه هستند که چه میگویم وزیر همیشه حق وتو دارد حق دارد که آن کسانی را که کمیسیون ترفیع آنها را پیشنهاد میکند ترفیع ندهد ولی عکسش را حق ندارد این بود که بنده پیشنهاد کردم کمیسیون ترفیعات حد نصاب را ملاك و مدرك قرار ندهد ومن هیچوقت نگفتم که ترفیع اجباری بشود که آقای وزیر دارائی حرف من را اینجور قلمداد کردند که ترفیع را میخواهید اجباری کنید اولاً آقایان درمتن مطلب توجه بفرمایند که این پیشنهاد بنده چقدر منطقی است وثانیاً قیاس بفرمایند که من خواستم هو بکنم یا آقای وزیر دارائی

رئیس ـ آقای دکتر زنگنه عضو کمیسیون هستند میخواهند توضیحی بدهند .

بعضی از نمایندگان ـ یکنفر مخالف پیشنهاد میتواند صحبت کند .

دکتر زنگنه ـ آقای وزیر دارائی بعنوان مخالف صحبت کردند بنده موافق هستم با پیشنهاد . اولاً همانطور که آقای مهندس فریور توضیح دادند ترفیع اجباری نیست درحقیقت یك ترتیب استثنائی است از یك عمل اداری که پیشنهاد کرده اند در بارهٔ یك طبقاتی آن ترتیب اجرا نشود آقایان شما تا دیروز داد میزدید فریاد میکردید که ما مستشار خارجی نمیخواهیم برای اینکه آنها کارهارا بد اداره کرده‌اند ودر آنموقع هم ما گفتیم که جلوی استخدام مستشاران خارجی را بگیرند ولی نگرفتند بنده پریروز دیدم که یك مستشار گرفته اند نه برای اداره برای تصفیه اداره حالا مستشار تصفیه اسمش را گذاشته اند برای فلان اداره مثلاً تثبیت قیمت‌ها یك روزمستشار می آورند حالا برای تصفیه تثبیت قیمتها همان کار را تکرار میکنند آیا میخواهید آن طبقه‌ای که تحصیل کرده‌اند ولایق هستند که کارهای این مملکت را اداره کنند روی کار بیایند یاخیر؟ اگر میخواهید که این عملیاتی که میشود صحیح نیست متأسفانه هر کاری تا امروز در این مملکت کرده اند برعلیه این طبقات بوده است شما قانون استخدام کشوری را وقتی سرتاپایش را نگاه کنید می بینید فقط برای جلوگیری از استخدام این طبقه بوده است در همین چند روزه یك قانونی از مجلس گذشت در ضمن یك تبصرهٔ تصویب شد که دولت استخدام جدیدی نکند منظور مجلس این بود که در این تشکیلات اقتصادی دولت استخدام جدیدی نکند فوراً دولت ازاین تبصره چه استفاده‌ای کرده است ؟ شاید آقای وزیر دادگستری اطلاع داشته باشند عدهٔ از لیسانسیه‌ها رفته‌اند دروزارت دادگستری کار خواسته اند جواب داده‌اند بموجب این تبصره ما نمیتوانیم استخدام جدید بکنیم وبنده فعلاً تقاضا میکنم در اینقسمت آقایان وزراء وآقای مخبر کمیسیون تصریح بفرمایند وتوضیح بدهند که جلوی اینکار را دراین قسمتها نگیرند خلاصه هر اقدامی

که میشود بضرر این طبقه است اگر واقعاً میخواهید که تعدی نسبت باین طبقه نشود وخودمان خودمان را اداره کنیم تسهیلاتی فراهم بفرمائید که طبقه تحصیل کرده بیایند سر کار

وزیر مشاور (آقای فهیمی) ـ مطلب آنقدر تکرار شد که بنده را هم بحرف آورد . این پیشنهادی که آقایان میکنند هیچکدام وارد نیست وعلتش هم این است که قانون استخدام رعایت نشده است درکجای قانون استخدام نوشته است که آخر هردو سال یا آخر هرسه سال هرکس بهر حال باشد باید یك درجه برود بالا ؟ اگر اینطور باشد عنقریب تمام افراد از بایگان گرفته تا رتبه های بالا همه دارای یك رتبه مساوی میشوند . قانون استخدام برای ترفیع و رفتن برتبه بالاتر دو شرط قرار داده است اول احتیاج وزارتخانه که به بینند آنوزارتخانه احتیاج دارد بیك رتبه یا مقام بالا این اول بعد بین اشخاصی که واجد شرایط هستند وسوابق را طی کرده‌اند مسابقه بکنند هرکدام که لیاقتشان بیشتر بود ترفیع بدهند حالا اگر وزارتخانه‌ای رتبه بالاتر لازم نداشته باشد یا درمسابقه کسی پیش نیفتد البته آنها باید بمانند در جای خودشان ممکن است اضافه حقوق بآنها بدهند ولی رتبه نمیتوانند بدهند رتبه تطبیق میکند با کاروشغل نه باحقوقی که مستخدم میگیرد حالا اسم اینکار را گذاشته اند حد نصاب و مقصود احتیاج وزارتخانه است و نباید این راه را به بندیم ونباید راهی باز کنیم که هر کس وارد خدمت شد از روی سوابقش رتبه بگیرد برای این کار نه بودجهٔ مملکت از عهده برمی آید نه وزارتخانها کارشان را میفهمند الآن در اغلب وزارتخانه ها بهمین دردگرفتار شده‌اند یعنی یك عده زیادی هستند از رئیس و مرئوس که تمام اینها رتبهٔ نه ومدیر کلی میخواهند (فریور ـ برای این است که تشکیلات نمیآورید) خوب این توقعات هست ولی باید وزارتخانه ها اجرای کامل قانون استخدام را بکنند یعنی تا وزارتخانه ای احتیاج نداشته باشد و محل نداشته باشد کسی را استخدام نکنند و ترفیع هم ندهند و اگر کسی مدت خدمت خودش را طی کرده باشد ممکن است اضافه حقوق بدهند ولی رتبه ندهند اگر این رعایت را کردیم ما پس از یك مدتی میتوانیم یك مستخدم کاربردار وکارکردهٔ درست کنیم واگر نکردیم فقط صحبت رتبه است واضافه حقوق ولی بکار هیچ توجهی نشده است حالا شما آقایان اگر واقعاً طرفدار اصلاح ادارات هستید این نکته را باید رعایت کنید که ادارات اعضای زیادی نگیرند و اگر گرفتند از روی استحقاق استخدام شود و ترفیع داده شود این رعایت اگر بشود ما میتوانم اشخاص صحیحی را وارد خدمت کنیم والاّ بفرض اینکه فلانشخص لیسانسیه شده است مدت تحصیل اورا حساب کنند مدتی که گردش کرده است حساب کنند و مطابق این مدتها باو رتبه بدهند معلوم نیست دراینمدت چه درجهٔ باید بهش بدهند .

رئیس ـ آقای ملك مدنی .

ملك مدنی ـ یك موضوعی را آقای دکتر زنگنه اینجا بحث کردند که بنظر بندهٔ لازم است یك توضیحی داده شود در موقعی که قانون اختیارات ۱۳ اردی بهشت ملغی میشد آن تبصره که آنجا گذاشته شد که استخدام جدید نکنند مربوط بآن دستگاه اقتصادی بود و الاّ اشخاصی که از دانشکده ها بیرون میآیند و لیسانسیه میشوند آنها را اگر وزارت عدلیه یا وزارت امورخارجه یا وزارتخانه دیگری احتیاج دارد واوهم گواهینامهٔ لیسانس دردست دارد مانعی ندارد که اورا استخدام کنند همینطور برای وزارت فرهنك ما نظرمان این بود که اگر وزارت فرهنگ یا وزارتخانه دیگر یاقسمتهای دیگر احتیاجی دارند واشخاصی هم هستند که از دانشکده بیرون آمده اند و تحصیل کرده اند و سند تحصیلی در دست دارند اگر احتیاج دارند دولت باید آنها را بخدمت خودش بپذیرد و بنده تصور میکنم که این نظریه تمام مجلس است و نباید سوء تفاهم بشود که آن تبصره مربوط به کلیهٔ وزارتخانها و استخدام کلیهٔ مستخدمین است (صحیح است) و بنده خواهش میکنم آقای وزیر دارائی هم در این خصوص اظهار نظری بفرمایند که رفع این سوء تفاهم بشود .

وزیر دارائی ـ بنده با اظهارات آقای ملك مدنی کاملا

موافقم وتصور میکنم این نظر همهٔ آقایان نمایندگان است و مقصود نظر آقایان نمایندگان از آن تبصره این بود که در قسمت اقتصادیات مستخدم جدیدی گرفته نشود وعضو جدیدی استخدام نکنیم والاّ وزارتخانه های دیگری که احتیاج دارند مثل وزارت بهداری مثل وزارت دادگستری استخدام دکترها ولیسانسیه ها و اعضاء تازه برایشان مانعی ندارد (صحیح است)

رئیس ـ رأی میگیریم به پیشنهاد آقای مهندس فریور آقایان موافقین قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند) تصویب نشد . پیشنهاد آقای امینی :

پیشنهاد میکنم وزارت دارائی ورود کالاهای خارجی که تهیه آن در ایران مقدور است شدیداً جلوگیری نماید

دکتر اعتبار ـ این پیشنهاد خارج از موضوع است . این لایحه مربوط ببودجه است .

رئیس ـ آقای امینی .

امینی ـ اجازه بفرمائید دربودجه میتوان هرموضوعی را پیشنهاد کرد چطور سایر پیشنهادات خارج از موضوع نبود فعلاً که نوبهٔ بنده است خارج از موضوع است ؟ این پیشنهاد بنده یك تذکری است به آقای وزیر دارائی وبنده این را خیلی بمورد میدانم . عرض کنم کالاهائی که درایران تهیه میشود مثل کفش مثل لباس مثل پلوور و امثال آن یك مقدار زیادی ازاین کالاها از خارج میآید از فلسطین میآید از امریکا میآید از جاهای دیگر میآید بنده خیلی متأسف هستم از اینکه چندی قبل ازطرف عده از کسانی که تهیه کننده این اجناس هستند شکایتی شده بود و بنده تذکر دادم بمعاون جنابعالی در وزارت پیشه و هنر ولی هنوز دراین کار اقدامی نشده است بنده بآن اشخاصی که شکایت کرده بودند تذکر دادم که آقایان شما باید جنس را بقدری ارزان تهیه کنید و بقدری ارزان دردسترس مردم بگذارید که صرف نکند از خارج بیاورند ولی این عمل مانع ازاین نیست که جلوی ورود این قبیل اجناس که از خارج میآید گرفته شود اگر ما ارزی داریم باید آن را برای واردکردن وسائل حیاتی و مورد لزوم خرج کنیم نه اینکه کفش و پلوور و لباس و چیزهائی که در داخل مملکت تهیه آن ممکن است صرف شود بنده استدعا میکنم که آقای وزیر دارائی توجهی دراین قسمت بفرمایند .

رئیس ـ آقای اردلان .

اردلان ـ ایشان یك تذکری دادند که درامور اقتصادی بسیار مؤثراست برای واردات درموقعی که مملکت درحال جنك است اصلاً سهمیه نباید معین کنیم چه رسد باین که بگوئیم فلان جنس وارد نشود آقا ما یك جفت کفش را ده تومان میخریدیم حالاهفتاد تومان میخریم (امینی ـ آقا این مربوط به بیعرضگی دولت است که نمیتواند ازگرانفروشی جلوگیری کند) فقط چیزی که میتواند ازاین اجحاف ها جلوگیری کند یك بازار رقابتی است که درمقابل این اشخاص درست شود اگر نشود کم کم کار بجائی میرسد که تمام پولمان را باید بدهیم و یك جفت کفش را بخریم اینستکه تمنا میکنم پیشنهادتان را پس بگیرید .

رئیس ـ آقای ملك مدنی .

ملك مدنی ـ آقای امینی توجه بفرمایند در اینکه درموقع جنك نمیشود بطور کلی منع کرد ورود یك اجناسی را که مورد احتیاج است مورد تردید نیست ولی همانطور که آقای امینی فرمودند دولت باید توجه داشته باشد که آن مصنوعات و احتیاجاتی که درداخله کشور تهیه میشود که در نتیجه جمعی کارگر مشغول کار میشوند وسرمایه داخلی مملکت بکار میافتد و تفاوت فاحشی هم از نقطه نظر قیمت خرید داخلی وخارجی ندارد جلوگیری کنید من باب مثال همین چیزی را که الآن ایشان اینجا فرمودند بنده دیروز شنیدم که یك مقداری کفش ازخارج وارد شده است وجفتی صد وده تومان ، صد و بیست تومان فروش میرود خوب کفش داخلی خودمان را که قیمتش خیلی هم ارزانتر است اگر بخریم و بپوشیم چه عیبی دارد ؟ آقای اردلان بنده اساساً بانظر شما مخالف نیستم ولی یك مسائلی هم هست از نقطه نظر اقتصادی داخلی کشور که دولت باید توجه داشته باشد

من باب مثال عرض میکنم اگر ما از ورود یك پارچه های خیلی لوکس جلوگیری کنیم چه مانعی دارد مادرحال جنگ هستیم همانطور که درتمام دنیا ملل زنده توجه بتمام جزئیات دارند دولت هم باید توجه داشته باشد اینکار ازوظایف دولت است وخیال میکنم دولت هم توجه داشته باشد و احتیاجی باین پیشنهاد وتبصره نیست ولی تذکر حضرتعالی بجا است و من خودم از اشخاصی هستم که اعتقادم این است که ما آنچه را که درداخله میتوانیم تهیه کنیم مصرف کنیم کفش جفتی صد وبیست تومان نپوشیم جفتی شصت تومان بپوشیم که هم کفاش استفاده کند هم پول ما بخارج نرود یااینکه پارچه داخلی را بخریم که فایدهٔ آن به پارچه باف های خودمان هم برسد .

امینی ـ بنده پیشنهادم را پس میگیرم .

رئیس ـ پیشنهاد آقا دکتر معظمی :

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل به ماده دوم اضافه شود .

وزارت کشاورزی مکلف است که مطبعه وزارت کشاورزی را بدانشگاه تهران منتقل نماید .

رئیس ـ این پیشنهاد همان است که رد شد .

دکتر معظمی ـ آن پیشنهاد دو قسمت بود این ۱ قسمت از آن است . عرض کنم وضعیت مجلس طوری است که به استدلال هیچ توجهی نمیفرمایند . بنده پیشنهادی راجع به الحاق دانشکده دامپزشکی عرض کردم آقای رئیس دانشگاه هم اینجا تشریف دارند و آنموضوع را آقایان توجه نفرمودند و رد شد آقا دریك جائی که سالی سیصد هزار تومان پول مملکت خرج میشود وبطور صحیح و بجا آن پول بمصرف نمیرسد آقایان توجه نمیفرمایند الآن وزارت کشاورزی یك مطبعه ای دارد وزارت کشاورزی اصلاً چیزی نمینویسد که مطبعه بخواهد آنوقت درمقابل در دانشگاه طهران آنقدر کتب علمی هست که چون صرف نمیکند به طبع نمیرسانند بنابراین خواهش میکنم آقایان باین قسمت توجه بفرمایند .

دکتر اعتبار ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ شما عضو کمیسیون بودجه نیستید .

دکتر اعتبار ـ بنده یك تذکری دارم برای این کار قانون لازم نیست دولت خودش میتواند هرقسمتی را که لازم بداند از یك وزارتخانه ای بجای دیگر منتقل کند .

رئیس ـ آقای دکتر زنگنه .

دکتر زنگنه ـ آقایان بایستی همانطور که آقای دکتر معظمی گفتند یکقدری دقت بفرمایند . این مطلب خیلی ساده است وزارت کشاورزی مطبعه لازم ندارد و برعکس دانشگاه احتیاج زیادی به مطبعه دارد و این کاری را که پیشنهاد کرده اند انجام شود خیلی بجا است الآن برای چاپ کردن کتابهائی که دانشجویان باید بخوانند وسیله ندارند بنابر این خواهش میکنم آقایان با این پیشنهاد موافقت بفرمایند

وزیر دارائی ـ بنده تمنا میکنم از آقای دکتر معظمی که این چیزی را که محتاج بقانون نیست در این جا مسترد بفرمایند آقای رئیس الوزراء خودشان دخالت درکار وزارت کشاورزی دارند و آقای دکتر سیاسی هم که رئیس دانشگاه هستند در هیئت دولت تشریف دارند ما خودمان در هیئت دولت صحبت میکنیم و این کار کوچك را حل میکنیم .

دکتر معظمی ـ بنده پیشنهادم را مسترد نمیکنم برای اینکه یك کار اساسی است بنده بعرض مجلس شورایملی رسانیدم و خواهش میکنم آقایان رأی بدهند .

ملك مدنی ـ اصل مطلب را آقای وزیر دارائی موافق هستند واگر بعرض بنده توجه بفرمائید آقای وزیر دارائی موافقت میفرمایند که بوسیله یك تصویبنامه ای این مطبعه را بدانشگاه منتقل کنند (بعضی از نمایندگان ـ قانون لازم دارد) خیر قانون لازم ندارد اگر ایشان قبول کنند که خودشان در هیئت دولت بموجب یك تصویبنامه این کار را عملی میکنند دیگر قانون لازم ندارد (بعضی از نمایندگان ـ اگر دولت قبول نمیکند شما قبول کنید) وقتی که دولت نمیکند مخبر نمیتواند تنها قبول کند (مهندس فریور ـ پس ما رأی میدهیم) بنده خواستم اینجا یك

راه حلی پیدا کنیم راه حلش وبهترین فرمولش بعقیده بنده این است که آقای وزیر دارائی اینجا اظهار کنند که در هیئت دولت بوسیله یك تصویبنامه‌ای این را انجام خواهند داد و این چاپخانه را بدانشگاه منتقل میکنند این تمام میشود بنظر بنده آقای وزیر دارائی حضرتعالی هم با این نظریه موافقت بفرمائید که تأمین کند نظر آقایان راووقتی آقای وزیر دارائی قبول کنند نظر آقای دکتر معظمی هم تأمین شده است و الا اگر مجلس موافقت کند آنوقت لایحه میرود بکمیسیون و معطل میشود .

رئیس ـ رأی میگیریم آقایانیکه با پیشنهاد آقای دکتر معظمی موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) قابل توجه شد .

محمد طباطبائی ـ لایحه میرود بکمیسیون .

ملك مدنی ـ خیر این اصلاح فقط میرود بکمیسیون.

رئیس ـ پیشنهاد آقای شریعت زاده قرائت میشود :

جمعی از نمایندگان ـ خواندن پیشنهادات موردندارد لایحه میرود بکمیسیون .

مجد ضیائی ـ مطابق نظامنامه اصلاح میرود بکمیسیون.

رئیس ـ آقای مجد ضیائی ماده نظامنامه را بخوانید .

(ماده ۶۳ نظامنامه بشرح ذیل بوسیله آقای هاشمی قرائت شد)

ماده ۶۳ ـ اصلاحاتی که درضمن شور ثانوی پیشنهاد میشود درصورتیکه از طرف کمیسیون ارجاع آن خواسته نشود صاحب اصلاح بطور اختصار آنرا توضیح و استدلال میکند و فقط اعضاء کمیسیون حق جواب دارند پس از آن مجلس درباب قبول توجه یاعدم توجه آن رأی میدهد در صورت قبول توجه آن اصلاح بکمیسیون فرستاده میشود درباره این قبول اصلاحات نمیتوان همان روزیکه پیشنهاد شده است رأی داد .

ملك مدنی ـ مطابق نظامنامه وسوابقی که هست فقط باید اصلاح برود بکمیسیون .

محمد طباطبائی ـ اینطور نیست اجازه میفرمائید بنده توضیح عرض کنم (رئیس ـ بفرمائید) آقای رئیس که نباید نظرشان را بما تحمیل کنند گوش کنید بنده چه میگویم . علت اینکه بنده عرض میکنم که این ماده باید برود به کمیسیون یك دلیل عقلائی دارد و آن این است که این ماده را الآن که ما نمی توانیم درش تصمیم بگیریم تصویب که نخواهد شد اگر بخواهید ماده را تصویب کنید و پیشنهاد اصلاحی را بفرستید به کمیسیون که نمی شود چون این پیشنهاد مربوط بهمین ماده است بنابراین وقتی که این ماده میماند نباید بیجهت وقت مجلس گرفته شود پس اجازه بفرمائید مطابق نظامنامه و با این دلیلی که عرض میکنم این ماده با این پیشنهاد اصلاحی برگردد به کمیسیون و برای اینکه کار هم معطل نشود برویم سراغ ماده بعد .

رئیس ـ این مخالف صریح ماده نظامنامه است . آقای ملك مدنی .

ملك مدنی ـ استدعا میکنم آقایان توجه بفرمایند از نقطه نظر سابقه مجلس وسوابقی که در اداره تقنینیه هست نشان میدهد که همیشه معمول این بوده است که پیشنهادی که مورد توجه میشد آن پیشنهاد بطوری که در آئین نامه گفته شده است (طباطبائی ـ با ماده هر دو یك چیز جداگانه نیست) بنده که در موقع صحبت شما عرضی نکردم میخواهم آقارا اقناع بکنم . آن اصلاح میرود به کمیسیون بعضی از اوقات پیشنهادهائی که رسیده اگر مجلس موافقت کرده با آن پیشنهادها ماده با پیشنهادها به کمیسیون ارجاع میشود سوابقی بوده که اینطور شده این ماده با پیشنهادها به کمیسیون ارجاع میشود ولی حالا که بنده عرض میکنم که این پیشنهاد تنها برود بکمیسیون برای این است که پیشنهاداتی که رسیده غالباً پیشنهاداتی است که کمیسیون سابقه ندارد و باید نظر مجلس معلوم بشود راجع به نفی و اثباتش اگر آمد به کمیسیون نظر دولت که معلوم بوده است ولی کمیسیون همان نظر اول را تصدیق کرد و فرستاد بمجلس

مجدداً همین پیشنهادات در مجلس تجدید میشود و وقت مجلس گرفته میشود دلیل و منطقش هم معلوم است بنابراین موافقت بفرمائید که این ماده با سایر پیشنهادات در مجلس مطرح شود و از نظر نفی و اثبات تکلیفشان معلوم شود بعد به این ماده رأی گرفته نمیشود تا خبر کمیسیون بودجه راجع به این پیشنهاد به مجلس بیاید در مجلس مطرح شود و رأی بماده گرفته شود (امینی ـ این ماده با سایر پیشنهادات به کمیسیون میرود) اجازه بفرمائید چرا بفرستیم بکمیسیون کمیسیون بچکار میکند مجدداً همان نظر را تأیید میکند بگذارید پیشنهادات مطرح شود کمیسیون نظر مجلس را راجع به پیشنهادات بداند این بهتر است .

وزیر دارائی ـ اولا دراصل موضوع بنده مخالفتی نداشتم فقط از نظر همکاری با وزیر مربوطه که حاضر نبودند میخواستم نظر ایشان را بدانم و اتفاقاً آن وزیر هم نخست وزیر است ومیبایستی یك وزیری رعایت این نزاکت را کرده باشد که بانظر او اظهار نظر بکنند واین هم یك چیز مهمی نیست بنده میتوانم عرض کنم که در حین شور مواد موافقت دولت رلهم میتوانم بگیرم و مخبرهم قبول کند و اگر اصلاح در اصل ماده بود این نظر آقایان وارد بود ولی یك تبصره ایست که ضمیمه این ماده شده است تمنی میکنم در ماده موافقت بفرمایند که صحبت بشود اگر پیشنهادات دیگری هست مذاکره بشود بعد که خبر این موضوع از کمیسیون آمد تکلیف رأی گرفتن بماده معلوم میشود و در ضمن خبر کمیسیون نظر خودتان راهم آقای مخبر بعرض مجلس برسانید .

رئیس ـ بنظر بنده باصل موضوع نمیشود رأی گرفت ولی پیشنهادهاهم ممکن است مطرح بشود و بعضی هم قابل توجه بشود بعد همه اینها یك دفعه با ماده میرود بکمیسیون پیشنهاد آقای شریعت زاده :

قسمت ذیل را پیشنهاد میکنم که به آخر ماده پنج اضافه شود .

ج ـ دولت مکلف است نصف عوائد املاك واگذاری واقعات درهرشهرستان را برای رفع احتیاجات بهداشت و نصف دیگر را برای توسعه آموزش ابتدائی نقاط مزبور بمصرف برساند

رئیس ـ آقای شریعت زاده .

شریعت زاده ـ پیشنهادی که بنده حالا تقدیم کردم در نظر داشتم در اوایل بحث دراین خبر تقدیم کنم ولی وقتی که مطالعه کردم دیدم مجلس شورای ملی وقت این را ندارد که در موقع طرح این لایحه کلیه حقوقی را که قانون اساسی به مجلس شورای ملی داده است راجع به بحث درمورد بودجه مورد استفاده قرار بدهد زیرا متأسفانه بجهاتی که ذکر آن لازم نیست بودجه‌های کل در موقعی که قانون معین کرده است به مجلس شورای ملی داده نشده است باین علت نمایندگان ملت نتوانستند نظریات خودشان را راجع باصلاحات عمومی کشور که فقط یعنی بهترین مورد مورد بحث در بودجه است اظهار بکنند ولی حالا باید دید باثبوت این حق مجلس شورای ملی ممکن است کلیه مباحثات ونظریات لازم در مورد این لایحه که فعلاً مطرح است بعمل بیاید یاخیر ؟ بنظر بنده پاسخ این سؤال منفی است و بهتر این بوده است که باوضع کنونی مملکت و در عین اینکه بسیاری از سازمانهای فرهنگی مملکت بحال رقت آمیزی است ما باین قبیل پیشنهادات مبادرت نمیکردیم ولی چون متأسفانه این انتظار بنده بعمل نیامد بنده هم ناچار این پیشنهاد را تقدیم کردم و بنابراین است که توضیح میدهم . آقای هاشمی در موقعی که پیشنهاد بنده را قرائت می فرمودند آقایان نمایندگان ملت درست گوش ندادند بنده مفاد این را عرض میکنم مفاد پیشنهاد بنده اضافه کردن قسمتی بنام قسمت ج به این ماده پنج است آن قسمت ج مفادش این است که نصف عوائد املاك واگذاری را برای رفع نیازمندی‌های بهداشت اهالی نقاطی که آن املاك واقع است بدهند ونصف دیگر برای توسعه آموزش ابتدائی حالا باید بنده این پیشنهاد خودم را توضیح بدهم . گوش میدهید آقای مجد ضیائی مجلس برای این است که توضیحات استماع بشود و نفی و اثباتش معلوم بشود برای این لازم است که گوش بدهید بعرض بنده البته آقایان نمایندگان ملت می‌دانند وضعی که

منتهی به سلب مالکیت اهالی قسمتی از مملکت شده است و میدانند که منشأ پیدایش قانون املاك واگذاری چیست ، ملت ایران و مجلس شورای ملی و اعلیحضرت شاهنشاه متوجه شدند به لزوم اجرای عدالت و رفع بی‌عدالتی‌هائی که شده است باین علت این قانون وضع شده است این قانون متعاقب انتقالی است که اعلیحضرت شاهنشاهی به ملت ایران فرمودند این انتقال مقید بشرطی است و آن شرط این است که عواید این املاك صرف بهداشت و فرهنگ عمومی بشود این انتقال قبولش از طرف مجلس در دوره سیزدهم مشروط باین شرط است بنابراین از نظر حقوقی دولت مجاز نبود عواید این املاك را جزء عواید عمومی ببرد (برای اینکه ما باید بیشتر پیروی از اصل حاکمیت قانون بکنیم) بلکه دولت مکلف بود همانطوری که انتقال بعمل آمده است و نمایندگان ملت بآن شرط قبول کردند برطبق آن شرط عمل بکنند و آن شرط اجازه نمیداد که این عواید جزء عوائد عمومی برود باین جهت بنده پیشنهاد کردم که نصف این عوائد صرف رفع نیازمندی‌های بهداری اهالی نقاط شرق وشمال وغرب که این املاك در آنجا واقع است و نصف دیگر برای توسعه آموزش ابتدائی در این نقاط بشود . اما دلیل اینکه این اختصاص داده شده است این را هم توضیح بدهم آقایان میدانند که اساساً ملت ایران و مجلس ایران غرضش از وضع قانون املاك واگذاری دلجوئی از اهالی نقاطی است که این املاك از آنها گرفته شده است بنابراین و نظر باینکه در قسمت‌های شمالی توسعهٔ مرض مالاریا عده زیادی از اهالی را بطرف مرگ رهسپار میکند و احتیاج شدیدی هست و همچنین راجع به اوضاع فرهنگی آنجاها توجهی نشده است بنده پیشنهاد میکنم که این عواید و نصف برای رفع احتیاجات بهداری و نصف دیگر برای توسعه امور فرهنگی آنها صرف بکنند نتیجه این است که اولاً مفاد انتقال نامه رعایت میشود ثانیاً یك حقیقتی را که ما نسبت بآن هیچ تردید نداریم آن حقیقت عمل میشود و این عرض را که بنده میکنم یك ابتکاری نیست بلکه مراسلات بسیاری بنمایندگان مازندران رسیده است راجع باوضاع بد بهداشت آنها این است که بنده از نمایندگان ملت و دولت درخواست میکنم اگر مانعی نباشد با این پیشنهاد من موافقت کنند

ملك مدنی (بجای مخبر) ـ یك دفعه دیگر هم این موضوع در مجلس مطرح شد آقای وزیر دارائی اظهار کردند که درآمد این املاك تقریباً ده میلیون تومان است که پنج میلیون به بهداری و پنج میلیون بفرهنگ اختصاص داده شده است و بنده خیال میکنم که ما اصل مرکزیت را نباید از دست بدهیم یعنی درآمد دولت هرچه هست باید جزء عایدات باشد و هزینه و مخارج هم هرچه باشد در قسمت هزینه باشد همانطوری که اصول بودجه هست و در قانون اساسی پیش بینی شده است (شریعت زاده ـ مال دولت نیست) بنده خودم از اشخاصی بودم که در موقعی که آن صلحنامه به مجلس آمد و قانون املاك واگذاری مطرح شد سوابقش هست اینجا اعتقاد شخصی بنده این بود املاکی که از اشخاص گرفته شده است بدون قید و شرط دوباره بآن اشخاص داده شود بنده عقیده‌ام این بوده است و این عملی هم که شده است عمل صحیحی نبوده است همانوقت بنده عرض کردم علت اینکه غالباً در ایران این جریان تکرار شده است و دیده شده است این است که هروقت یك سلاطین متعدی و متجاوزی پیدا شدند و تجاوز به حقوق ملت کردند و املاك مردم را صاحب شدند برای این بوده است که یك سانکسیونی نداشته است یك جزائی نداشته است و بعد هم که آمده اند خالصه کرده اند و دولت آنها را جزء املاك خودش حساب کرده است این اصل غلطی است و همانوقت بنده عرض کردم الان هم عقیده دارم که این قانون و تشریفات خوب نیست و خوب خاطر دارم که آقای آهی وزیر راه گستری بود (ممکن است سوابق را بیاورم اینجا عرض کنم) چندین جلسه بین من و ایشان مذاکره شد و حتی به مشاجره رسید من گفتم آقا معنی ندارد یك شخصی از نور و کجور ملکش را گرفته فرستادندش به فسای فارس در آنجا نوکری میکند و بدبختی بسرش آمده است حالا ما بیائیم بگوئیم که این صحیح است یا صحیح نیست مال ملت است مال دولت است

البته یك دسته زیادی در مجلس عقیده‌شان این بود که اینها را باید جزء بیت‌المال ملت گذاشت و مال دولت باشد بنده از اشخاصی بودم که دارای این عقید نبودم الان هم نیستم ، این املاك را باید بدهند دست صاحبانش بروند پی کارشان اما حالا که قانونی گذشته است و این تصمیم گرفته شده است بنظر بنده درآمدش باید جزء درآمد عمومی کشور بشود و این را نمیتوانیم تجزیه کنیم و نمیدانم بچه کیفیتی بین شرق وغرب و شمال قسمت کنیم این کار وظیفه دولت است که از نقطه نظر احتیاجات محلی هر جائی که احتیاجات بیشتر دارند بودجه آنجارا از نظر فرهنگی توسعه بدهد بهداری را توسعه بدهد اصل نظر آقای شریعت را بنده چون همیشه بنظر و رویه ایشان احترام میکنم و بایشان اعتقاد دارم که نظریات ایشان همیشه از روی مطالعاتی است بنده موافقت دارم ولی تقاضی میکنم این را موافقت بفرمایند درموقعی که بودجه سال آینده در این مجلس مطرح میشود این نظریات را در آنجا مطرح بفرمایند و مطابق قانونی هم که ما گذراندیم دولت مکلف بوده است که تا آخر دی ماه بودجه هایش را بیاورد به مجلس تقدیم کند دیروز هم آخر دی ماه است امروز اول بهمن است دولت مجبور است در این ماه بهمن بودجه سال ۲۴ را بیاورد به مجلس تقدیم کند آنوقت این نظریات و مذاکراتی که اینجا هست در آنجا بفرمائید که وقت مجلس هم بی جهت تلف نشود واز نقطه نظر پیشنهاد همانطوری که خودتان هم اشاره فرمودید ما مراعات کرده باشیم .

رئیس ـ آقای دکتر طاهری .

دکتر طاهری ـ بنده نیت آقای شریعت زاده نماینده محترم را تقدیس میکنم و واقعاً پیشنهاد خوبی فرموده اند این پیشنهاد از نظر تئوری و فکر خوب است ولی از نظر عمل اصلا عملی نیست اولاً راجع به املاك واگذاری مطابق قانون املاکی که بی جهت گرفته بودند برمیگردد به صاحبانش پس از آنکه برگشت دیگر حرفی نیست و اما اینکه باید به فرهنگ و بهداری کمك کرد پنج میلیون تومان اضافه ببودجه وزارت فرهنگ شد و چهار میلیون هم به بودجه وزارت بهداری ومطابق منظور آقا عمل شده است و بعلاوه نظیر این پیشنهاد رد شده است از این جهت خوب است آقا موافقت بفرمایند و پس بگیرند

رئیس ـ آقای شریعت زاده

شریعت‌زاده ـ مفاد توضیح آقای دکتر طاهری این بود که این پیشنهاد رد شده است برای اینکه تصور میکنند که این پیشنهاد مثل پیشنهادی است که سابقاً رد شده است وحال اینکه اینطور نیست پیشنهادی که همکار محترم بنده آقای ایرج اسکندری فرمودند راجع بود باختصاص دادن نصف منافع برای روشنائی و تصفیه آب و بهیچوجه مشتمل بر مفاد پیشنهاد بنده نبود این یکی و یکی دیگر اینکه فرمودند دولت رعایت کرده است این معنی را بنده عرض میکنم خیر رعایت مطابق منظور انتقال نامه این است که حساب جداگانه‌ای برای این تنظیم شود وتقسیم بشود بأمور فرهنگی وبهداشت وتخلف از ارادهٔ مجلس شورای ملی نشود مع الوصف حالا چون چیزی بسال نداریم این یک حرف دیگری است والان عملی کردن این مشکل است و بنده با قید اینکه دولت این رادرضمن بودجه سال ۱۳۲۴ عملی کند بنده مسترد میدارم .

هاشمی ـ یك پیشنهادی که مربوط باین پیشنهاد است از طرف آقای فرمانفرمائیان شده است

پیشنهاد آقای فرمانفرمائیان:

اصلاح زیر پیشنهاد میشود

عوائد املاك اختصاصی بمصرف اصلاح امور بهداری و فرهنك درکلیه مملکت خواهد رسید

رئیس ـ آقای فرمانفرمائیان

فرمانفرمائیان ـ بنده با این اظهارانیکه شد مسترد میدارم .

رئیس ـ پیشنهاد آقای هاشمی :

دولت مکلف است صورت دیونی را که بابت حقوق کارمندان در ۳۲۳ باشخاص دارد تعیین و بکمیسیون بودجه بیاورد

رئیس ـ آقای هاشمی

هاشمی ـ هرچه بنده خواستم خودم را راضی کنم که بالاخره ساکت بنشینم و حقوق یك عدهٔ که خدمت کرده اند ازبین برود دیدم راضی نمیشود بجهت اینکه میلیونها مخارج میشود عرض نمیکنم بی مورد است یا بمورد ملاحظه میفرمائید اگر یك فردی خدمتکار ، کلفت ، خدمتگذاری آورد مدتی برای او خدمت کرد حقوق باو ندادباین چه عنوانی میتوان در مملکت داد (ایرج اسکندری ـ کلاه برداری) بله کلاه برداری این عمل از دولت شایسته نیست هر کس برای دولت خدمت کرده است اعم از آموزگاران اعم از پایوران شهربانی اعم ازدبیران آنهائی که دراین قانونی که شما میگذرانید دستشان بجائی بند نیست پایش را بیك جای محکمی بند بکنیم که حق مردم ازبین نرود عده آنها هم زیاد نیست .

ملك مدنی (بجای مخبر) ـ نظر آقای هاشمی اینست که یك مستخدمینی هستند از اول سال ۱۳۲۳ وزارت فرهنگ اینها را استخدام کرده وهمین طور یك عده درادارهٔ شهربانی هستند اشخاصی که اول سال ازمدرسه شهربانی بیرون آمده اند و وارد خدمت شهربانی شده اند قسمت شهربانی را آنروز بنده پرسش کردم آقای وزیر دارائی جواب دادند که تأمین میکنند وحالا گویا بطوری که آقای هاشمی اطلاع دادند آقای وزیر فرهنك نظربنده بآقا است توجه بفرمائید نظر بنده این است بطوریکه ایشان اطلاع دارند یك عده مستخدم فرهنگی هستند که ازاول سال آنهارا حکم داده اند وحالا چون اینجا قائل شده ایم که شش ماه حقوق به آنها داده شود شش ماه حقوق آنها ازبین میرود و البته نظر این نیست که یك مستخدم فرهنگی که ازاول سال آمده است خدمت کرده است حقوق او ازبین برود این پیشنهادی که ایشان کرده اند منظورشان این بوده است که صورت دیون رابیاورند ولی این نظریه ایشان را تأمین نمیکند بنده عقیده ام این است که باین ماده واحده که مطرح میشود انشاءالله از مجلس خواهد گذشت میتوانند مستخدمین ومعلمینی که ازاول سال درخدمت فرهنگ بوده اند حقوقشان را بپردازند آقا این خوب نیست یك مستخدمی را که یك حکمی بدستش داده باشند آنوقت حقوقش را نپردازند مخصوصاً مستخدمین فرهنگی بنابراین حضرتعالی یك توضیحی بدهید واگر یك تبصره هم لازم است دراین قانون گذارده شود که حقوق آنها تأمین بشود .

هاشمی ـ عده شان هم زیاد نیست .

وزیر فرهنك (آقای دکتر صدیق) ـ اجازه میفرمایند بنده توضیحی عرض کنم چنانکه آقایان مستحضرند کسانی که از دانشسرا های مملکت خارج میشوند بموجب قانون تربیت معلم از وقتی که بیرون میآیند وزارت فرهنگ مکلف است آنها را بخدمت بگمارد عده ای ازفارغ التحصیلان دانشسرای عالی درسال گذشته که از آنجا فارغ التحصیل شده بودند بیکار بودند زیرا که دربودجه سال ۱۳۲۲ اعتبار کافی برای استخدام آنها موجود نبود بنابراین ازمهرماه باین ترتیب استخدام شدند که ازاول فروردین ۱۳۲۳ بآنها حقوق داده شود ودرابلاغی هم که بآنها داده شد این مطلب قید شده است والا البته قانونی نمیشد این آقایان مشغول کار شدند واین قانون که آمده است ممکن است ایجاد این وهم را بکند که ازمهرماه این سال بآنها حقوق داده شود چون عده آنها هم زیاد نیست وبا اینکه این اعتباری که بوزارت فرهنك داده شده است خیلی زیاد نیست باوجود اعتبارات خیلی کمی که وزارت فرهنك دارد بایستی طوری کرد که این عده ازفارغ التحصیلهای دانشسرای عالی را که چند نفری بیشتر نیستند دربودجه فعلی تأمین بکنیم بنده استفاده میکنم ازموقع حالا که اینجا شرفیاب شدم خدمت آقایان برای اینکه استدعا کنم توجهی بفرمایند بوزارت فرهنك بموجب قوانینی که اینجا تصویب شده است از ۱۵ شهریور ماه چند هزار نفر باطمینان بودجه ۱۳۲۳ که در خرداد ۱۳۲۳ تقدیم کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی شده است استخدام شده اند بموجب قوانینی که مجاز کرده است وزارت فرهنك را باستخدام آنها ویك عده مدرسه درتمام مملکت دائر شده است بموجب قانون ۹ مهرماه ۱۳۲۲ که خود

آقایان تصویب فرموده اید مقرر شده است که در مراکز مهمه مملکت مثل کرمان ـ شیراز ـ تبریز ونقاط دیگر دانشسرای شبانه روزی تأسیس بشود البته درآنجاها یك دانشسراهائی قبلاً بوده است قرارشد که شبانه روزی بشود برای شبانه روزی شدن آنها ازطرف وزارت فرهنك دستور داده شده است که تمام فارغ التحصیلهای سالهای سوم متوسطه تمام شهرستانهای آن حوزه هارا در مرکز آن حوزه ها جمع بکنند ومدرسه شبانه روزی تأسیس بکنند این کار را رؤسای فرهنك کرده اند ولی چون بودجه هنوز تصویب نشده است اینها نه لباس دارند نه جا دارند نه غذا دارند نه معلم دارند بنده از آقایان استدعا میکنم نظر باهمیتی که بفرهنك میدهند واهمیتی که دراین موضوع هست توجه بفرمایند که این بودجه بگذرد برای اینکه چند هزار نفر چند ماه است حقوق نگرفته اند حقوق اغلب آنها ازپنجاه تومان متجاوز نیست درصورتیکه مستخدمین سرپائی الآن بیش از صد تومان حقوق میگیرند استدعا میکنم زود تر این را تصویب بفرمائید که این چند هزار نفر از حقوق حقه شان محروم نمانند .

رئیس ـ آقای هاشمی .

هاشمی ـ البته جنابعالی همه قسم اختیارات دارید بتوجه باین نوع دبیران خاصه که در سال گذشته هم چندین ماه بطور استاژکار کرده اند پس دیگر مورد ندارد پس ازاین که در سال گذشته پنج شش ماه مجاناً کار کرده اند چون فرمودند تأمین نمی فرمایند فعلاً هم که آقای وزیر دارائی فرمودند که حقوق پایوران شهربانی تأمین شده است نظر بنده تأمین است و پس میگیرم .

رئیس ـ پیشنهاد آقای نبوی :

پیشنهاد میکنم بعد ازماده پنج که ماده دوم این لایحه باشد ماده هشت قرائت و آن ماده بجای ماده شش گذاشته شود .

رئیس ـ آقای نبوی .

نبوی ـ بدلایلی که آقای وزیر فرهنگ فرمودند احتیاج ایجاب میکند ماده هشت که مربوط بمعلمین است زودتر مطرح بشود برای اینکه مواد دیگر درش صحبت خیلی خواهد شد و شاید امروز تمام نشود و جلسه دیگر هم برسد بنابراین بنده استدعا کردم که این ماده هشت زودتر خوانده شود و مستقلاً رأی گرفته شود مثل سه مادهٔ اولیهٔ این قانون که رأی گرفته شد و از فردا اجرا بشود .

ملك مدنی (بجای مخبر) ـ عرض کنم این نظر آقای نبوی باین صورت ممکن است تأمین بشود که این ماده استثنائاً یك ماده واحده بشود و تصویب بشود اگر بخواهند تصویب بکنند و الا اگر بخواهیم ضمیمه این قانون باشد منظور آقا را تأمین نمیکند اگر نظرتان این است که باین ترتیب خوبست تصویب بشود (نبوی ـ نظر بنده هم همین است) پس پیشنهاد بکنید بشکل ماده واحده طرح شود بنده هم موافقم .

وزیر دارائی ـ بنده هم قبول میکنم .

رئیس ـ پیشنهاد آقای فرهودی :

تبصره زیر را بماده پنجم پیشنهاد میکنم .

تبصره ـ کسانی که در این تاریخ در دانشگاه باپیمان یا پایه اداری مشغول تدریس هستند درصورتیکه شورای دانشگاه تا یکماه پس از تصویب این قانون برای دروس آنها کرسی لازم بشمارد برطبق آخرین حقوق دریافتی از ازبودجه وزارت فرهنگ بتشخیص شورای دانشگاه وتصویب وزارت فرهنگ مشمول پایه مقرری در قانون دانشگاه خواهند شد .

رئیس ـ آقای فرهودی

فرهودی ـ عرض کنم درموقعیکه قانون دانشگاه از مجلس گذشته است باین شکل بوده است که کسانی که در موقع اجرای آن قانون درمدارس عالی تدریس میکنند استاد شناخته میشوند و رتبه استادی میگیرند درموقع وضع آن قانون چند نفر از فضلای این مملکت مشغول تدریس بودند واتفاقاً آقای ملك الشعرا درحبس بودند درصورتیکه قبل از تصویب آن قانون ایشان استاد بودند و بعداز حبس

هم باز ایشان استاد بودند و از این حق ایشان محروم‌ماندند مثلاً آقای میرزا عبدالعظیم خان قریب که از اساتید قدیم این مملکت هستند و فاضل هم هستند ایشان در آن موقع بامراعلیحضرت پادشاه سابق در مدرسه نظام مشغول‌تدریس بودند این است که بنده این پیشنهاد را کردم و آقای طوسی هم لطفاً امضا فرمودند مقصود این است که آقایانی که الآن هم مشغول تدریس در دانشگاه هستند و حقوق‌میگیرند (ما نمیگوئیم از خارج بیاورند)درصورتی که شورای دانشگاه برای درس آنها کرسی قائل شد یعنی گفت که حق دارند در آنجا تدریس کنند وکرسی شان هم معین است برطبق آخرین حقوق دریافتی شان خودشورای دانشگاه رتبه برای آنها تشخیص بدهد و وزارت فرهنگ هم این‌رتبه را تصدیق کندو کسی که این سه شرط درباره‌اش مورد داشته باشد اشکالی ندارد که این رعایت درباره‌اش بشود و من تصور میکنم که آقای وزیر فرهنگ، هم قبول بفرمایند (وزیر فرهنگ ـ یك مرتبه دیگر بخوانید) کسانی که دراین تاریخ در دانشگاه با پیمان یاپایه اداری مشغول تدریس هستند در صورتیکه شورای دانشگاه تا یك ماه پس از تصویب این قانون ، این یکماه را هم گذاشتیم برای اینکه هی‌بعداً اشخاصی نیایند بخواهند استفاده کنند درصورتیکه شورای دانشگاه برای آنها کرسی تدریس‌قائل بشودبرطبق آخرین‌حقوق دریافتی از بودجه وزارت‌فرهنگ ممکن‌است حقوق دیگری بخواهندغیر همان حقوقی که‌فعلاً میگیرند بتشخیص شورای‌دانشگاه وتصویب وزارت‌فرهنگ مشمول پایه مقرری درقانون دانشگاه خواهند شد .

وزیرمشاور (آقای دکتر سیاسی) ـ بنده با تصدیق باینکه نسبت بدانشمندانی که در دانشگاه تدریس میکنند و مشمول قانون دانشگاه نشدند نسبت بآنها نهایت عقیده و احترام را دارم در این شکی نیست بعضی ازاین آقایان که آقای فرهودی اسم بردند حق این بود که مقام رسمی در دانشگاه داشته باشند حالاهم‌تدریس میکنند حقوق‌میگیرند ولی رسماًمشمول قانون دانشگاه نیستند دانشگاه درصدداست که این امر را جبران بکند و یك طرحی هم مشغول تهیه هستند استدعائی که بنده دارم به عجله یك طرحی را آقایان‌اینجا تصویب نفرمایند که قانون دانشگاه را متزلزل بکنند واینکه فرمودند کسانی که رتبه‌ای دارند واز وزارت فرهنگ حقوق میگیرند این حقوق مأخذ رتبه استادی آنها بشود و در دانشگاه هم تدریس بکنند یك کسی هم ممکن است عضو وزارت فرهنگ‌بوده‌است حقوق رتبهٔ نه رامیگیرد اگر آنرا مأخذ رتبه استادی او قرار بدهم باید رتبه نه باده استادی باو بدهیم وشاید آن درسی را که آنجامیدهدیك درس بی‌اهمیتی‌باشد که جای رتبه ده استادی را داشته باشد بنابراین تمنی میکنم از آقای فرهودی که پیشنهاد خودشان را پس بگیرند؛ دولت‌تعهد میکند وبنده شخصاًهم یك طرحی راتهیه کرده‌ام عنقریب تقدیم‌مجلس‌میشود؛ ونظر آقاهم تأمین میشود خود بنده بیش‌ازایشان اصراردارم که مثل آقایان قریب وبهار وضعیتشان‌دردانشگاه روشن شود ولی تصورمیکنم باینصورت اسباب اشکال بشود در دانشگاه ، و تصور میکنم بهتر است که پیشنهاد خودشان را مسترد بفرمایند

فرهودی ـ چون آقای دکترسیاسی تأمین کردندنظر بنده را که در آتیه تأمین میکنند بنده پس میگیرم ولی یك نکته‌را تذکر میدهم وآن این است که این آقایان فعلا گذشته‌ازاینکه پیمانی‌هستندازمزایائی‌هم که‌درماده۱۲ قانون تعلیمات اجباری‌تأمین گشته‌است‌از آنهم محروم هستند یعنی‌باقل حقوق دردانشگاه مشغول‌تدریس هستندوامیدوارم که‌آقای رئیس دانشگاه زودترتکلیف آنهارا معلوم‌بفرمایند .

رئیس ـ پیشنهاد آقای دهستانی قرائت میشود :

دولت مکلف است از تاریخ تصویب این قانون تا دو ماه لایحه سازمان وزارت کشاورزی را بمجلس تقدیم وبتصویب برساند و الا نصف از اعتبار بودجه آنوزارت را در سال ۲۴ کسر نموده وبه بودجه وزارت فرهنگ وبهداری بالمناصفه علاوه نماید (گفته شد ـ نیستند)

رئیس ـ پیشنهاد آقای حاذقی قرائت میشود :

پیشنهاد میکنم‌تبصرهٔ زیر بمادهٔ دوم‌افزوده شود . وزارت

دارائی مجاز است طبق پیشنهاد وزارت دارائی و وزارت بازرگانی و پیشه و هنر معادل دو ثلث آخرین حقوق اداری مرحوم دکتر عبدالله حامدی مدیر کل فنی متوفای وزارت کشاورزی و مرحوم جواد آزادی بازرس متوفای وزارت پیشه وهنررا بعنوان مستمری دربارهٔ فرزندان‌صغار آن دو مرحوم بپردازد .

جمعی از نمایندگان ـ پیشنهاد خرج است آقا نمیشود طرح کرد .

حاذقی ـ اینجا جایش نیست این راآقای هاشمی‌لطفاً نگاهدارید برای وقتی که آن ماده مطرح است

رئیس ـ مذاکرات ماده دوم تمام شد ؛ درجلسه دیگر بعد از راپورت کمیسیون رأی میگیریم

هاشمی ـ پس مقام ریاست ماده دوم را خاتمه یافته به مجلس اعلام فرمودند ؛ یعنی دیگر پیشنهادی راجع بآن‌ماده قبول نخواهد شد .

رئیس ـ ماده‌هشتم که ماده سوم است برحسب‌پیشنهاد آقای نبوی قرائت میشود :

ماده هشتم ـ اضافه اعتباروزارت‌فرهنگ موضوع‌قانون مصوب ۹ مهر ماه ۱۳۲۳ که از اول مهر ماه ۱۳۲۳ اجازه اجرای‌آن داده شده بنسبت ششماهه آخر سال بمبلغ بیست و پنج‌میلیون ودویست هزار ریال قابل استفاده خواهد بود که برای اجرای مقررات قانون نامبرده باتأمین اضافات و ترفیعات‌قانونی کارمندان‌وخدمتگذاران وهزینه‌های ضروری دیگری که علاوه براعتبار سال ۱۳۲۲ مورد احتیاج قطعی آن وزارتخانه میباشد پرداخت گردد .

تبصره۱ اجرای‌اشل ماده ۱۲قانون‌تعلیمات‌اجباری‌موضوع ماده واحده مصوب نهم مهر ماه ۱۳۲۳ از اول‌دیماه۱۳۲۳ خواهد بود .

تبصره ۲ مفاد مادهٔ فوق باید بطریقی‌عملی‌شود که اضافه اعتبار سال ۱۳۲۴ بودجه وزارت فرهنگ ازپنجاه میلیون‌و چهار صدهزارریال تجاوزننماید .

تبصره۳ ـ وزارت‌فرهنگ‌میتواندبودجه‌سال۱۳۲۳خودرا درحدودجمع کل‌اعتبارمصوب‌سال۱۳۲۲واضافه‌اعتبارمزبوردر ماده ۹بالا(۲۵/۲۰۰/۰۰۰ریال)باموافقت‌وزارت‌دارائی‌تنظیم وبارعایت‌مقررات‌این‌ماده‌وتبصره‌های آن‌بموقع‌اجرابگذارد.

رئیس ـ این ماده بطور ماده واحده ازطرف کمیسیون انشاء خواهد شد که عجالتاً بطور ماده واحده تلقی میشود ودرش‌مذاکره‌میکنیم. آقای‌مراداریه‌فرمایشی‌دارند؟بفرمائید

مراداریه ـ بنده راجع به . . .

رئیس ـ بفرمائید پشت تریبون

مراداریه ـ خیلی مختصراست قربان یك سئوال‌مختصری است .

رئیس ـ باشد . بیائید پشت تریبون

مراداریه ـ چشم . راجع‌بعملیات‌برخلاف قانون وزارت فرهنگ شکایاتی باین جانب رسیده و سئوالی راجع به این موضوع و موضوع دانشسراها دارم که تقدیم حضور مقام ریاست میکنم .

رئیس ـ آقای مجد ضیائی .

مجدضیائی ـ آقای‌مراد اریه یك سؤالی داشتندآنرا نمیدانم بچه مناسبت در ضمن طرح این ماده فرمودند ، بنده یك نظریاتی داشتم و پیشنهادی بود که عرض میکنم در ماده راجع به بودجه فرهنگ بعنوان مخالف تذکراتی لازم بود که بهترین موقع‌هم در طرح بودجه است که بعرض میرسانم چنانچه بودجه فرهنگ واعتبار آن درمورد صحیح صرف نشود ما هیچگونه نتیجهٔ نخواهیم برد باید اصول پروگرام وزارت فرهنگ بروی اساس متینی‌استوار باشد که تغییر وزیر و آمدن وزیر دیگر نباید دخیل در تغییر آن بشود و برای ۱۰ سال یا **اقلاً ۵ سال با مشاورهٔ** دانشمندان عالی مقام فنی پروگرام عملی تنظیم و بموقع اجرا بگذارند ، قسمت مهم آن که باید در تحت مطالعه قرارگیرد ترتیب دروس دانش آموزان دبستان‌ها است که مبنای‌کار و شالودهٔ پروگرام است ، و اساس فرهنگی‌یك کشور است باید سعی شود در اطفال دانش آموز بحث و قوهٔ فهم دردروس‌ایجاد نمایند که بتوانند درآتیه‌زندگانی خود قضاوت نمایند در ضمن دروس آنها مقدمات صنعت

و کشاورزی، خانه‌داری اقتصاد، دام پروری یاد بدهند واز احتیاج بلستخدام ومزاحمت دوایر دولتی راحت بشوند والا محفوظات بمرور از بین رفته و ثمری برای آتیه نخواهد بود، ازاین مهمتر اقدام اساسی برای سال آتیه لازم است باید ازحالا شالودهٔ آن‌را تهیه نمایند توجه کامل درپروگرام دروس است که همان رویه سابق باقی مانده که امروز احتیاجات غیرآنهارا ایجاب میکند مخصوصاً دروس دختران است که باید موافق احتیاجات ضروری آنها تنظیم و جزو پروگرام نمایند نه اینکه هر کسی برای خیال استفاده یا اینکه دروزارت فرهنگ دستی داشته اجازه تألیف وطبع کتب دروس گرفته تحمیل اطفال نماید، دختران باید جسم قوی داشته برای آتیه اولاد بعمل آورند تحمیل این همه کتب روح آنهارا فرسوده و جسم‌شان‌را ناتوان خواهد نمود دختر دانشجوی کلاس دوم دبیرستان‌را خودم مشاهده نمودم که دیوانه‌وار گردش نموده کلماتی حفظ مینماید از درس او سؤال کردم، چندین کتاب نشان داد، در تاریخ و جغرافیا و صرف که برای دانشجوی دبیرستان پسران آنهم در کلاس چهار مشکل است، یکی از درسهای کتاب درسی ۴۶ یادداشت نمودم ذکر طیلسان احمدبن حرب آل مهلب من بنی صفره الی آخر ملاحظه فرمایند بچه درد دخترجغرافیای رودخانه‌های افریقا یا این درسها میخورد و تضییع عمر گرانبهای اوبشود بعد معلوم شد ۱۳ جلد کتاب جغرافیا بهداشت، جانورشناسی، هندسه، جبر، شیمی، دستور، کتاب انگلیسی، فارسی، رسم، حساب، خانه‌داری این‌ها راهم باید دختر ۱۵ ساله حفظ نماید آقای وزیر فرهنگ که معروف به متخصص در تعلیم و تربیت هستند نباید بگذارند روح کودکان و تعلیم جوانان و عقل نسل آتیه فدای این پروگرام های بی‌نتیجه بشود، برای سال آتیه چند جلد کتاب از خیاطی و زبان خارجی و آشپزی وخانه‌داری اصول دیانت و اخلاق تهیه در مدارس دختران درس بدهند یکی هم راجع به دانشجوی شهرستان‌ها است که بمرکز بامید تحصیل وترقی میآیند متأسفانه در اغلب شهرستان‌ها کلاس ششم متوسطه دایر نشده دانشجو که بمرکز میآید قوهٔ مالی ندارد که صد تومان یك اطاق کرایه نماید، برای سال آینده وزارت فرهنگ جای سیصد نفردانشجورا تهیه وماهانه کرایه عادلانه دریافت‌بدارد که تحصیلات خودرا ادامه بدهند، درقسمت اعزام‌دبیرهای شهرستانها، از زنجان اطلاع میدهند چهار ماه از موقع تحصیل گذشته سه نفر دبیر ناقص دارند چنانچه دانشجو رفوزه شود مسئولیت آن بعهده وزارت‌فرهنگ خواهدبود در این قسمت توجه فوری لازم است بفرمایند.

وزیرفرهنگ ـ اجازه میفرمائید توضیحی عرض کنم؟

رئیس ـ بفرمائید.

وزیرفرهنگ ـ متأسفانه باید اعتراف کنم مطالبی که آقای نماینده محترم فرمودند تمام عین حقیقت است واین نواقصی که فرمودند در برنامهٔ معارف، و فرهنگ ما موجود است ولی از طرف دیگر درصورتی میتوان اقدام کرد در رفع این نواقص که آقایان محترم پشتیبان دولت باشند و کمك بکنند که برای یك مدت کسی که مورد اطمینان آقایان است سر کار باشد که بتواند منظور آقایان‌را بانجام برساند راجع باین برنامه‌ای که فرمودید خود بنده در سال ۱۳۲۰ وزیر فرهنگ بودم چند جلسه شورای عالی فرهنگ را باین کار تخصیص دادیم و مدتها بحث کردیم و وقتی رسیدیم باین نتیجه که چند سال باید دوره ابتدائی باشد و چند سال دوره متوسطه که برطبق آن بعداً برنامه نوشته شود، کابینه عوض شد و این برنامه ماند در سال ۱۳۲۲ باز این برنامه مطرح شد، یك عده از دبیران مدارس که فعلاً مشغول تدریس هستند وکاملا آگاه هستند که چقدر از برنامه فعلی را میشود درمدت یکسال تدریس کرد مدتی مأمور این کار شدند که تجدید نظر در برنامه بکنند و در ضمن مدت سه ماه باین کارپرداختند و پس از مطالعات‌زیاد برنامه تهیه شد وقتی آماده شد که به شورای عالی برود باز هم کابینه عوض‌شد دراین مرتبه هم همین کار باز تعقیب شده است. و اگر ملاحظه فرموده باشید دراخبار نوشته‌شده‌بود در دوهفته قبل برنامه‌ای که درنتیجه این‌چند ماه که مطالعه

شده بود از طرف دبیران به شورای عالی فرهنك تقدیم شد و از شورای عالی‌فرهنك تقاضاشد که‌برای‌دفعه سوم مطالعه بکنند در این برنامه‌و این نظریاتی را که از طرف دبیران تقدیم شده بود در آنجا رویش تصمیمی اتخاذ کنند متاسفانه عرض‌میکنم که طرزتدریس ما، روش ما، البته‌بسیارقدیمی است و باید عوض‌شود ولی‌این رادر ظرف ۲۴ ساعت‌نمیشود عملی کرد و یك اصلاح اساسی در دانش سرا ها باید کرد وآن این‌است که‌دانش‌سراهایك‌اشخاص‌مستعدی رابپذیرند که این اشخاص بعداز این طریقه تعلیم و تربیت را عوض کنند برای اینکه‌این کار بشود بایستی مجلس شورای ملی اعتبار کافی بدهد که ما حقوق کافی‌بدهیم وتا اشخاص‌مستعد را بیاورند بدانشسراها و الا کسانی که از نقطه نظر این که استعداد نداشته اند ونتوانسته‌اند کاری‌پیدا کنند بدانش‌سرا میآیند، وآموزگاران ماآنوقت واجد این شرایط‌نخواهند بودکه بتوانیم بوسیله آنها روش و اصلاحاتی که منظور نظر است بعمل آورند، راجع به نداشتن دبیربطوریکه سابقاً هم عرض کردم ما الان ۴۹۰ کلاس داریم که دبیر ندارند و اولا اعتبار نداریم که شبانه روزی دانش سراها را تکمیل کنیم تا اینکه عدهٔ زیادی که برای آن‌مدارس که مورد احتیاج است‌تربیت کنیم اگرانشاءالله برای‌سال ۱۳۲۴ مجلس‌شورای ملی‌اعتبارات کافی بدهد مادر نظر داریم یك‌شبانه روزیهای بیشتری را برای جوانان کشور تهیه کنیم و در آنجا عده زیادی برای منظوری که مورد احتیاج است تربیت بکنیم و آنوقت بولایات بفرستیم والبته این کار مستلزم‌دو سال‌وقت است. زیرا اگر برای تهیه دبیر الآن مادانشجو قبول کنیم و بپذیریم سه سال دیگر فارغ‌التحصیل خواهند شد (یکی از نمایندگان ـ تکلیف فعلی چیست؟) البته ماسعی میکنیم که فعلاً از کسانی که واجد شرایط هستند به‌قسمت دبیری بپذیریم، یك پیشنهادی بنده کردم‌شایدقانونش هم‌بیایداینجا یعنی بطورپیمان عده‌ای که ازمدارس عالی یاهنرسرا تربیت شده اندمثل دانشکده کشاورزی ویاهنرسرای‌عالی‌ومیتوانند بعضی از دروس را تدریس‌بکنند استخدام بکنیم زیرامطابق قانونی که در سال ۳۱۲ در ضمن متمم قانون بودجه گذشته است حقوقی که میتوانیم بدبیران پیمانی بدهیم بسیار ناچیز است‌برای‌دبیران کلاس اول متوسطه پنجاه تومان در کلاس آخر متوسطه ۹۰ تومان و با این مبلغ کسی حاضر نیست که برود تدریس بکند و بنده پیشنهاداتی داده ام بوزارت دارائی اگر موافقت کردند انشاءالله بشکل لایحه تقدیم مجلس‌شورای ملی خواهد شدو یك‌عده دبیر پیمانی برای‌این مدارس که فعلا دایر است و دبیر ندارد استخدام بکنیم.

رئیس ـ دو پیشنهادشده است راجع بکفایت‌مذاکرات یکی از طرف آقای فرهودی و یکی از طرف آقای‌صمصام (ایرج اسکندری ـ بنده مخالفم)، بفرمائید.

دکتر زنگنه ـ آقا بنده قبل از ایشان اجازه خواسته بودم.

رئیس ـ پس آقا اجازه بدهید آقای دکترزنگنه نوبتشان مقدم است خیلی معذرت می خواهم آقای دکتر زنگنه بفرمائید.

دکتر زنگنه ـ عرض کنم آقای مجد ضیائی اصلاحاتی نظرشان رسیده بود راجع بفرهنگ بنده می‌خواستم عرض کنم آقای وزیر فرهنگ هم فرمودند که‌از این راه‌که یك نفر بطور ثابت در وزارت فرهنگ بتواند کار بکند این اصلاحات را میتوان تامین کرد بنده راجع باصل این‌مطلب می خواهم‌عرض کنم که در این اصلاحات بنظر بنده راه تامینش‌این‌است که شورای‌عالی فرهنك را آن‌طوری که‌باید تقویت بکنیم و آن را یك مرکز صلاحیت‌دار ثابتی قرار بدهیم، شورای عالی فرهنگ قاعدةً باید مرکزی باشد که در این کارها رسیدگی بکند و رأی بدهد و آن‌طوری‌هم که‌ملاحظه می فرمائید در قانون اساسی فرهنگ همینظر این بوده است که شورای عالی فرهنگ در تمام کارهای فرهنگ دخالت بکند و یك جای ثابتی باشد متاسفانه بر خلاف این نظر شورای عالی فرهنگ آن‌طوری که باید و شاید نتوانسته است وظیفه خودش را انجام بدهد بنده افتخار آن را دارم که سالهااست در شورای عالی فرهنگ

بودم ولی در این مدت بنده می دیدم هرچیزی که وزارت فرهنگ تهیه میکرد میگفتند قبلاً بعرض رسیده است معلوم میشد که باید بتصویب برسد و میگذشت از طرف دیگر هر وزیری می گردد که چه اصلاحاتی بکند ، می بینند که اعضاء را نمیتواند تغییر بدهد پول را که نمی تواند اضافه بکند ، ساختمان که نمی تواند بسازد پس چه باید بکند برنامه را باید تغییر داد بنده خودم چندین مرتبه شاهد بودم در ظرف پنج شش سال تغییر برنامه ابتدائی و متوسطه را دادند که هیچ کدام از آنها یك دوره تمامش را طی نکرده است وقتی برنامه دورهٔ ابتدائی عوض شد این را باید گذاشت که یك دورهٔ شاگرد از این برنامه بیرون بیاید که ما بتوانیم قضاوت بکنیم که این خوب است یا بد که آقای مجد ضیائی نفرمایند که تحمیل زیادی میشود به شاگردها و کله شان خراب میشود ، این جا از استادان دانشگاه بپرسید همگی این را میگویند میگویند که شاگردی که می آید از دوره عالی میخواهد تحصیل بکند آنها کله شان خالی است و معلومات کافی ندارند سواد ندارند نمی توانند یك انشاء کافی بکنند کدام یك را بایستی گوش کرد بنده عرض میکنم پروگرام را باقضاوت اشخاص وتغییرات سیاسی نباید گذاشت بنده عرض میکنم که بگذارید اقلاً یك مرتبه اینجا تصویب بکنیم که هر برنامه ای که از شورای عالی فرهنگ گذشته است قبل از اینکه یکدوره یعنی ۱۰ سال ۱۲ سال از امتحان و آزمایش آن بگذرد قابل تغییر نباشد ، والا اینطور که ما پیش برویم هیچوقت برنامه و نقشه نخواهیم داشت وبرنامه و نقشه که با آمدن ورفتن وزیر عوض بشود بدرد نمیخورد از این گذشته اصلاً رلجع به اصل ماده بنده تقاضا میکنم همان طور که تمام آقایان نظر دارند زودتر بگذرد این ماده متأسفانه یك صورت مخصوصی بخود گرفته است درحقیقت یك مرتبه دو مرتبه این ماده تصویب شده است یك مرتبه در قانون تعلیمات اجباری دادن این اضافات تصویب شده است بعد این را دولت اجرا نکرده است درصورتیکه باید درسال گذشته اجرا کرده باشد و اجرا نکرده است ومانده است و امسال هم در مرداد ماه جزء لایحه دولت این لایحه از کمیسیون بودجه پیشنهاد شده است و آن ماده هم تصویب شد باز دو مرتبه اجرا نشده است حالا برای دفعه سوم در واقع میآید به مجلس شورای ملی برای چه این دفعه آمده برای این که آن ماده که تصویب شده است میخواهند یك مقداری ازش کسر کنند در آنجا گفته شده است که این مقداری که بوزارت فرهنگ داده شده است برای قانون تعلیمات اجباری است و اضافات دیگر وزارت فرهنگ و مخصوصاً نظر باعضاء آموزش بوده است بعد وزارت فرهنگ متوجه شده است که برای اعضاء اداری وسیله اضافه حقوقی ندارند آمدند فکر کردند چه بکنیم گفتند خوب ازاعضای آموزش آموزگار دبیر واستاد میگیریم به اعضاء دیگر وزارت فرهنگ میدهیم البته آنها هم مستخدم فرهنگند و استحقاق دارند ولی جایش بود که وزارت دارائی این را تأمین میکرد شاید این قسمت مبلغ زیادی هم نبود ، بهرحال آمدند اضافه را اینطور تأمین کردند بجای این که اضافات آموزش از اول سال داده شود در ۳ ماه آخر سال داده شود باین ترتیب پس درحقیقت این ماده یك مرتبه تصویب شده است و اینجا مجلس شورای ملی اضافه نمیدهد بلکه یك چیزی هم کسر میکند ، بنده با اضافه تبصره درقسمت دوم این ماده یك مطلب دیگری داشتم که بعد ممکن است اگر آقایان اجازه بفرمایند لا اقل پیشنهادی هم دراین خصوص داده شود و آقایان موافقت بفرمایند و آن این است که این جا یك تبصرهٔ اضافه کرده اند که وزارت دارائی در سال ۱۳۲۴ نباید اضافاتی بیشتر از این چیزی که امسال بهشان داده ایم بدهد در صورتیکه منطقی ندارند اگر اضافاتی در بودجه داشتند پول داشتند بهمهٔ وزارت خانه ها دادند بوزارت فرهنگ هم باید بدهند شما چطور از حالا میگوئید ما بوزارت فرهنگ در سال آتیه اضافه حقوقی نمیدهیم (صحیح است) این اصلا بر خلاف اصول قانونی است در پرداخت این اگر ما اضافه داشته باشیم در بودجه مان در درجه اول باید به وزارت فرهنگ و بوزارت بهداری بدهیم باین جهت است که بنده پیشنهاد

خواهم کرد که این قسمت حذف شود و بقیهٔ ماده هم بطوری که آقایان گفتند برای اجرای قانون تعلیمات اجباری وزارت فرهنگ یك عده آموزگار استخدام کرده است و از اول سال مشغول بوده اند و همانطور که آقای وزیر فرهنگ هم فرمودند واقعاً خوب نیست که گفته شود ما با آموزگار پنجاه تومان حقوق میدهیم این حقوق هم در ظرف شش ماه پرداخته نشده است حالا هم سه ماهه می خواهند بکنند این برخلاف عدالت و انصاف است این است که بنده استدعا میکنم آقایان موافقت بفرمایند ماده زودتر تصویب شود و آن تبصره دوم هم حذف شود .

وزیر دارائی ـ این را برای اطلاع آقایان عرض میکنم که این ماده سه جزء دارد یکی راجع به فرهنگ است ، یکی راجع به آبیاری است ، یکی راجع به بهداری است و این است که بنده این را توضیحاً عرض میکنم توجه بفرمائید برای اینکه زودتر بگذرد بنده مواد علیحده پیشنهاد نکردم برای اینکه هرسه جزء بگذرد بنده هرسه جزء را پیشنهاد کردم استدعا میکنم آقایان توجه داشته باشند .

بعضی از نمایندگان ـ کافی است مذاکرات .

ایرج اسکندری ـ بنده مخالفم .

رئیس ـ عده برای رأی کافی نیست و باید یکنفر موافق و یکنفر مخالف صحبت کنند آقای ایرج اسکندری بفرمائید

ایرج اسکندری ـ بنده متأسفانه مجبورم برخلاف فرمایشی که آقای دشتی آن جلسه فرمودند که تئوری وازروی کتاب نباید گفت متاسفانه عقیده ام این است که اگر تئوری های صحیحی هست باید ذکر کرد اگرچه توی کتاب هم نوشته شده باشد و راجع به بودجه مخصوصاً عقیده ام این است که در بودجه ما یك سازمانی است یك ترتیبی است که ازروی اوضاع و احوال و ترتیبات ممالك خارجی گرفته شده است و مخصوصاً باید باین طرز بودجه های ممالك خارجه توجه کرد حالا اگر اینجا تئوری ذکر شد آقای دشتی که تشریف ندارند خواهش می کنم که آقایان دیگر هم بنده را عفو بفرمایند عرض کنم که بطور کلی دونوع بودجه ممکن است پیشنهاد بشود تاریخ بودجه نشان میدهد یك وقتی بود که بودجه گلوبال ممکن است پیشنهاد شود . یعنی بطور کلی بگویند این قدر ما بودجه پیشنهاد میکنیم ، این قدر عایدی داریم ، این قدر خرج این یك نوع بودجه است یك نوع بودجه دیگری هم هست و آن بودجه ایست که ما در مملکت خودمان قبول کرده ایم اصولش را و در سایر ممالك دیگر دمو کراسی هم آن را عمل می کنند و آن بودجه ای است که تمام اقلام دخل وخرج باید بیاید به مجلس ویکی یکی درش صحبت بشود وتصویب بشود متأسفانه بنده می بینم که رفته رفته وضعیت ما دارد بیك صورتی میرسد که ما بطور کلی و چکی بیائیم بودجه را تصویب بکنیم این همان بودجه گلوبال می شود ولی یك مقیاس البته دارد چرا برای اینکه درست است که تسریع میشود درکار ولی معایبی دارد و آن معایبش این است که مجلس شورای ملی باید قضاوت بکند که آیا این قلم از بودجه را که شما تصویب کردید آیا این قلم ضروری تر است یا قلم دیگر ولی وقتی که یك چیز کلی را آوردید اینجا البته کسی منکر نیست که برای فرهنگ هرچه بیشتر ممکن است بایستی پول داد ، یا برای آبیاری یا برای مصرف چیز دیگر یا برای وزارت دارائی یا برای وزارت بهداری یا برای هروزارتخانه ای که باشد ولی وقتی شما یك بودجه کلی آوردید اینجا بنده نمیتوانم بگویم که آقا این بودجه را اگر در مجموع بودجه قرار دهیم آیا مطابق اهمیت خودش هست یا نیست ، این مطلب برای ما مهم است و ما باید به بینیم که این بودجه وزارت دارائی یا وزارتخانه فرهنگ یا بودجه وزارت دادگستری که آوردید اینجا و میخواهید ما بطور گلوبال تصویب کنیم آیا ما نسبت به مجموع بودجه نباید نگاه بکنیم مقایسه بکنیم که آیا این مطابق نظر ما هست یا نیست ؟ این بودجه باید مورد کنترل ما واقع گردد ولی متأسفانه هرلایحه و موادی که به مجلس میآید این کنترل را از ما سلب کرده است آن دفعه هم همین را عرض کردم حالا برای اینکه راجع بماده ۸ عرض میکنم ملاحظه بفرمائید علاوه بر اینکه اعتبارات بودجه امسال را برطبق بودجه گذشته تصویب کردند و گفتند که مطابق ۱۳۲۲ عمل بکنید برای اضافه اعتبارش هم قبول

کردند که یك تبصره هم اینجا بگذارند که وزارت فرهنك بودجه سال ۲۳ را در حدود جمع کل بودجه مصوبه سال ۲۲ و اضافه‌اعتبار در ماده ۹ بالا بمبلغ بیست و پنج میلیون و دویست هزار ریال در موقع خود با موافقت وزارت دارائی تنظیم و بارعایت مقررات این ماده مورد اجرا قرار گیرد پس خلاصه بودجه وزارت فرهنك را ما همینطور تصویب کردیم دیگر چیزی باقی نمی‌ماند از بودجه وزارت فرهنك برای اینکه بودجه وزارت فرهنك یك چیزی است که در سال قبل پیش بینی شده یك مقداری هم اضافه اعتباری که اینجا پیش بینی شده است وشما الآن بموجب این ماده بودجه وزارت فرهنك را تصویب کرده اید و بنده نمی‌دانم آقایان دیگر چه چیزی را باید کنترل بفرمایند (یکی از نمایندگان - سال تمام شده است) . . خیلی خوب سال تمام شده است و ما هی مخالفت کردیم و گفتیم و آقایان هر روز آمدند یك لایحه بمجلس آوردند، و رأی گرفتند رفتند و خلاصه‌اش این شد که تمام برخلاف نصوص صریحهٔ قانون اساسی برخلاف نصوص صریحه قوانین تمام ممالك متمدنه و دمکراسی دنیا رفتار کردند و این کنترل مجلس را ازدست ما گرفتند و حالا هم که میگوئیم میگویند سال تمام شده است وشما چه تضمینی میتوانید به ملت ایران بدهید که سال دیگر مثل امسال نشود ، بفرمائید به‌بینیم مخصوصاً از آقای وزیر دارائی سئوال میکنم خوب میگوئید برای سال دیگر ، برای سال دیگر چه تضمینی داریم و امسال را میگوئیم بهر رنك که بود گذشت این را هم صرفنظر کنیم . در سال آتیه اگر همینطور آوردید باز همین‌طور میگوئیم سال تمام شد (یکی از نمایندگان - مطابق قانون میبایست اول سال بیاورند نیاوردند) . . اول سال میبایست بیاورند ولی هردفعه یك ماده واحده یاچند ماده دنبال هم بطور گزارش میآورند و میگویند چون معلمین حقوق نگرفته اند و مستخدمین حقوق نگرفته‌اند، برای این که یك هیجانی اینجا تولید بشود می گویند مستخدمین گرسنه هستند برای این که مستخدمین از گرسنگی نمیرند این را تصویب کنید کدام شخصی است که بگوید مستخدمین حقوق نگیرند اما این که بودجه نشد این درحقیقت یك سیستمی است که برای ایجاد هیجان خیلی خوب است برای پیشرفت منظور خیلی خوب است ولی خودمان باید انصاف بدهیم که بودجه نیست و این یك صورت ظاهری است که درست شده وما نمیتوانیم هیچ کنترلی بکنیم و دقتی بکنیم من از این نظر این صحبت را کردم ومقصود بنده این بود و تنها راجع بماده هشت نیست و برای تمام مواد باید در نظر گرفت مثلاً در ماده ۶ هم تذکر داده شده است . .

یکی از نمایندگان ـ آقای مهندس فریور تذکر فرمودند .

ایرج اسکندری ـ بلی این را آقای مهندس فریور فرمودند بموجب تبصره ۱ همین ماده دولت مکلف بوده است که بودجهٔ سال ۱۳۲۴ را تا اول بهمن ۲۴ بیاورد بمجلس شورای ملی و همین الآن هم تخلف کرده است ماچه تضمینی میتوانیم داشته باشیم که سال دیگر دولت این بودجه را بیاورد بمجلس عرض کنم که تمام مقررات کلی بودجه تمام مقرراتی که برای دخل و خرج مملکت در همه ممالك دمکراسی معین کرده است در این لایحه زیرپا گذاشته شده در ماده ۶ تصریح شده است که اگر از یك قلمی بقلم دیگر هم رفت مانعی ندارد بنده از مجلس شورای ملی سئوال میکنم اگر شما اجازه داده اید بطور گلوبال بودجه را بپردازند بعد هم اجازه بدهید از یك مادهٔ بماده دیگر بروند بنده نمیدانم چطور قبول میکنید که این صورت قانونی و بودجهٔ داشته باشد پس اصلاً یك ماده واحده بگذرانید که دولت مختار است هر چقدر دلش میخواهد خرج بکند و هر چه دلش میخواهد وصول بکند از این قلم بر قلم دیگر برود لذا اگر بودجه را روی اصول نقل و انتقال بدهیم معنی آن اینست که هر کاری را که میخواهد بکند و وقتی که این اجازه داده شود... (امینی ـ ماده واحده مطرح است) ... این تنها پیشنهادی است که بنده دارم عرض میکنم و بطور کلی عرض میکنم و آقای امینی هم هر موقع که تشریف آوردند اینجا نفرمایند متأسفانه در این مجلس حفظ نظم رعایت نمیشود الآن مثال

هم میزنم چند روز قبل ازطرح دکتر میلسپو گفتند که چند ماده‌ای را باید تصویب کرد حالا میگویند همه را باید تصویب کرد امروز تصمیم بخلافش گرفتند پس خواهش میکنم جنابعالی این قدر متی کولو نباشید (امیرتیمور ـ خواهش میکنم فارسیش را بفرمائید) ... یعنی منه بخشخاش گذاشتن بنده برای مثال گفتم . (امیرتیمور ـ نه بنده هم میخواستم معنایش را بفهمم) ... برای اینکه مورد ایراد آقایان واقع نشوم ولی میخواستم عرض کنم اتفاقاً آقای وزیر دارائی که خودشان مشروطه خواه بوده‌اند و در مجلس شورای ملی هم بوده‌اند وخودشان آزادیخواه بوده‌اند در ادوار قبل از دوره دیکتاتوری و بعد از دوره دیکتاتوری دارای مقامات عالی بوده‌اند این نظر را بما بدهند که آیا بالاخره مجلس شورای ملی مطابق قانون اساسی ما یك وقتی میرسد که حق کنترل بودجه را داشته باشد یا نخواهد رسید ؟ اگر نمیرسد که خوب بماهم بفرمائید که ما من بعد بدانیم که وقتی که آقایان یك لایحه‌ای را میآورند بطور کلی یك مبلغی را بگیرند مجلس قبول کند آنوقت ما تکلیف خودمان را میدانیم ولی این بشکل یك کلاه شرعی است که گذاشته اند که از این کلاه شرعی استفاده کنند که بعنوان قانون یك عمل خلاف قانونی کرده باشند این است که ملاحظه میفرمائید و بنده وارد جزئیات نمیشوم و فقط میخواهم بگویم که اگر ماده با تبصره ۳ مجموعاً اگر جمع کنیم جایش اینست که بودجه وزارت فرهنگ را بدون استثناء چشم بسته ودربست تصویب کرده‌ایم وقبول کرده‌ایم با اضافاتش ودیگر بعداز این حرفی نخواهیم زد من نمیگویم که بودجه وزارت فرهنك زیاد است بعقیده بنده خیلی کم است وباید خیلی بیشتر باشد ولی الآن نمیتوانم اظهار عقیده بکنم چون اگر الآن بودجه کل را آورده بودید ممکن بود مثلاً بنده پیشنهاد کنم از بودجه وزارت جنگ کم کنید و به بودجه وزارت فرهنك اضافه کنید بنده عقیده خودم را عرض میکنم وممکن است آقای وزیر جنك موافق نباشند و نظرم این است .

مهندس فریور ـ نسبتی باید قائل شد .

ایرج اسکندری ـ نسبتش چیست آخر همین جوری که نمیشود قبول کرد این است که بنده استدعا میکنم که آقای وزیر دارائی راجع باین موضوع توجه بفرمایند وهمین طور هم تمام آقایان راجع باین موضوعاتی که مربوط باصول ملی است مربوط به تمام مملکت است وارتباطی بحزب ودستهٔ معینی ندارد یك مسائلی است که بمصالح عالیه مملکت توجه دارد و مربوط بمردم ایران است توجه بفرمائید واین طور اصول مشروطیت وقانون اساسی را زیرپا نگذارند هرروز قانونی میآورند بر خلاف قانون اساسی .

امیر تیمور ـ اجازه میفرمائید ؟

رئیس ـ بفرمائید .

امیر تیمور ـ درموقع صحبت شاهزاده این طور احساس کردم (امینی ـ حضرت والا) ... آقای حضرت والا جناب آقای وزیر دارائی ازنظر سوابق دوستی که با مرحوم شاهزاده سلیمان میرزا داشته و آن محبت هم البته بایشان رسیده است مانند یك پدری که از پسرش لذت ببرد از بیانات شاهزاده خیلی خوشتان آمد آقای وزیر دارائی (خنده نمایندگان) فرمایشات آقای اسکندری گو اینکه همه‌اش صحیح باشد درموقعی که لایحه بودجه مطرح باشد خوب بود بفرمایند چون الآن بودجه کل که مطرح نیست و کلیات این مواد هم یك دفعه دیگر درش صحبت شده است و حالا بهیچ وجه وارد نیست و درمواد آن هم بحد کافی صحبت کردیم و این قدر وقت گذرانده‌ایم ماهم ازخودمان تضییع وقت کردیم هم ازمجلس شورای ملی باید این فرمایشات را روزی بفرمائید برای بودجه جدید که درمجلس مطرح میشود یا در ۲/۱۲ که قریباً خدمتتان تقدیم شد درآن موقع بفرمائید ولی حالا نتیجه ندارد متاسفانه راجع به بودجه هرچه گفته شد نتیجه‌ای گرفته نشد وناچار همان یك دوازدهم را باید بگذرانیم وبرای سال آتیه انشاءالله بودجه داشته باشیم .

بعضی ازنمایندگان ـ کافی است

رئیس ـ آقای فیروز آبادی فقط اجازه خواسته اند ، اجازه بفرمائید مذاکره کنند بعد جلسه را ختم کنیم .

جمعی از نمایندگان ـ عده برای مذاکره کافی نیست

(در این موقع عده کافی شد)

(۵ ـ موقع ودستور جلسه ـ آتیه ـ ختم جلسه)

رئیس ـ عرض کنم که یك قسمت گزارشاتی است راجع به مرخصی ها و راجع به کمیسیون دادگستری و این کار های عقب افتاده‌ای است بنده نمی دانم چه کاری بکنم، اگر آقایان حاضرند که امروز (گفته شد ـ عده کافی نیست) تأمل بفرمائید پس جلسه فردا باشد (صحیح است) **جلسه آتیه فردا دو ساعت و نیم بظهر دستور هم بقیه دستور همین جلسه (صحیح است)**

(مجلس ۳۵ دقیقه بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی ـ سید محمد صادق طباطبائی